

Nr. 3/4 - Høst, Advent og Jul 2012 - 65. årgang

Hvaler Menighetsblad

God Jul

Innholdsfortegnelse:

Tanker fra sognepresten	3
Presentasjon av ny leder i menighetsrådet	4
Biskop Atle Sommerfeldt	7
Ordføreren har ordet	8
Leder har ordet	9
Menighetsrådet melder	10
Karin mimrer	12
Minner fra barndomstiden på Grønnet på Spjærøy	16
Under himmelbuen	20
Profilen	22
Kristuskransen	26
Velkommen til jul i Emilstua 1912	28
Julehilsen fra Øystein Spilling	30
Juleevangeliet	32
God jul, mor	34
Åpning av sansehave på Dypedalsåsen	35
Presentasjon av årets konfirmanter	36
Vesterøy søndagsskole «sprell levende!»	38
Frivillighetsfest	40
Info fra kirkevergen	41
Ida Gudim	42
Barnesider	46
Lesekroken	48
Luciakveld i Hvaler kirke	51
Østfolds vakre middelalderkirker	52
Asmaløy bedehus foran store utfordringer	53
Fra kirkelivet	55
Gudstjenesteprogram	61
Folkemengdens bevegelse	62

Tanker fra sognepresten

Advent 2012

Da jeg var barn, var advent en flott tid. Vi laget presanger for å glede andre og gi dem en overraskelse under juletreet. Selv tenkte jeg hver eneste dag på alle de gode overraskelsene som skulle komme til meg på julaften, og det ga glede inn i den lange ventetiden.

Fremdeles ser jeg fremover til gaver under juletreet. Men gleder meg nok mer over feiringen av den største overraskelsen Gud kunne gi oss mennesker – at han selv kom hit til denne verden som et lite barn i en krybbe – for å gi oss fred. Alle levende lys i adventstiden, minner meg om den kommende feiringen, om julaftens gave; Jesus som kom som et lys i mørke.

Adventstiden i kirken er kun fire uker, men på en måte lever vi hver eneste dag i en adventstid der vi med glede kan se fremover mot gode og spennende overraskelser som kan komme.

På Sunnaas Sykehus spiller pasienter hver jul Leo Tolstojs historie om skomakeren som hadde fått beskjed

om at han skulle få besøk av Gud. Stor var skuffelsen da kvelden kom, og skomakeren ikke hadde sett noe til Gud, trodde han. Men så viste det seg at Gud faktisk hadde kommet til ham gjennom tre overraskende besøk, tre mennesker som hadde gitt ham en glede fordi han kunne hjelpe dem.

Gjennom profeten Jesaja sier Gud til oss:
Jeg gir deg skatter som er skjult i mørket, og rikdommer gjemt på hemmelige steder, for at du skal kjenne at jeg er Herren, som kaller deg ved navn.

I kirkens adventstid og hver eneste dag resten av året, kan vi glede oss over at Gud kommer til oss som gode overraskelser, gjennom naturopplevelser, gjennom kunst og kultur og gjennom mennesker som på en eller annen måte gir oss skatter som er skjult i mørke og rikdommer vi ikke så lett oppdager.

*Fred på jord, fryd på jord
Jesusbarnet blant oss bor!*

Gledelig jul til alle på Hvaler!

Grethe

Presentasjon av menighetsrådets nye leder

Einar Morland

Einar Morland er født i Bergen i 1952. Han kom til Hvaler i 1987, og her trives han utmerket. Han synes det er stas å vise fram Hvaler til slekt og venner fra andre kanter av landet som kommer på besøk, og han opplever Hvaler som en perle.

Snekka ligger i Skjærhalden, noen få hundre meter fra husveggen. Den blir flittig brukt både til fiske, (særlig etter makrell), og til utflukter til holmer og skjær med kaffe og badetøy. Frem til i fjor gjorde den gamle åpne tresnekka tjeneste, men nå er den byttet ut med en nyere båt. Rundt huset er en stor, frodig og blomsterrik hage. (Det finnes knapt den plante i verden som ikke Einar kjenner det latinske navnet på!) I huset bor også Annebeth, kjær kone og livsledsager, mens de tre voksne barna, Kjersti, Eivind og Miriam har flyttet ut.

Einar forteller at familien ble tatt godt imot da de kom flyttende til Hvaler tett oppunder julaften i 1987. Torunn og Tore Thorkildsen i prestegården utviste særlig stor gjestfrihet og stort hjerte-rom, men også naboer og andre i bygda tok vel imot den nye familien på Hvaler.

Einar har vært en del av vår menighet helt siden han flyttet hit, og han har deltatt i mange ulike sammenhenger og

Kaffe på havet.

med mye frivillig arbeid. Selv sier han at han først nå ser omfanget av det krevende arbeidet som skal til for å få en menighet til å gå rundt, og i møter med stab og frivillige føler han seg ydmyk overfor oppgaven som leder.

På spørsmål om hvilke tanker og visjoner han har for Hvaler menighet, understreker han viktigheten av at kirken skal være et sted for alle som ønsker det, også for de som bruker kirkene sjeldent. Han vet at mange i bygda er glade i kirkene våre. Tersklene inn til kirkene skal være lave, og dette

arbeidet er godt påbegynt av Tore Thorkildsen, mener han. Hvaler menighet skal ha plass for alle som ønsker å tilhøre menigheten, uansett alder. Diakoniarbeidet har vært drevet godt i mange år, og fungerer veldig bra. Dette arbeidet er siktet inn mot dem som har levd en stund. Det er i møtet med barnefamilier, barn og unge at utfordringene er størst, mener Einar.

Derfor ønsker han å øke innsatsen innenfor barne- og ungdomsarbeidet. ”Det kristne budskap konkurrerer med mange impulser og inntrykk som barn og unge utsettes for i dag. Vi vet jo noe om at Gud virker gjennom sitt eget ord, derfor er det viktig å skape gode møteplasser i kirke og menighet”, sier Einar

og fortsetter: ”Vi skal bygge videre på, og utvikle det gode arbeidet som allerede finnes, og etter jul planlegger vi å starte opp med et nytt tilbud til barn i skolealder”. Einar tenker at det er mye å ta tak i, og håper å finne frem til folk i bygda som ønsker å bidra i dette arbeidet.

Einar er også opptatt av å styrke samarbeid som menigheten har med ulike lag og foreninger. Det finnes gode tradisjoner allerede, for eksempel høsttakkefest og eplefestival i samarbeid med Hagelaget, og lysmesse og adventsgudstjeneste med kirkekaffe med Sanitetskvinnene. Han tenker at det er viktig i ei lita bygd å samarbeide med alle gode krefter. Det er mange her

Elsker å fiske og spise fisk.

ute som gjør en stor innsats for andre, for eksempel Rotary og de to Lionsklubbene på Hvaler – uten at andre skal være glemt.

Einar framholder at Menighetsrådet er og må være et team som samvirker og støtter opp om prestene våre og staben.

Han opplever at medlemmene i Menighetsrådet er et slikt lag, med positive og engasjerte medlemmer.

Einar fikk arbeide en liten stund i menighetsrådet sammen med Bjørn Rognlien, som han karakteriserer som en brobygger og en samarbeidsmann. Bjørn fikk til mye og skapte engasjerte folk rundt seg. En av disse er nestlederen i menighetsrådet, Inger Lise Ottersund. Hun har vært til stor støtte etter at Bjørn Rognlien gikk bort, og hun er ivrig talskvinne for samarbeid om den gode sak. ”Det er fint å kunne fortsette i de sporene som noen har gått opp fra før, og jeg får mer og mer respekt for det arbeidet som er nedlagt”, sier Einar.

Einar er takknemlig for at vi har fått en nyrenovert prestebolig, og for at vi har fått en ny sogneprest som bor i Prestegården. Han håper dette kan spore til ny entusiasme i menigheten, og at vi må gi Grethe Hummel mulighet til å være arkitekt i en prosess for fornying, og så

Einar på kjøkkenet med utsikt til Lauer.

må frivillige og stab være gode medhjelpere.

Vi er nå inne i en prosess der det blir et stadig større skille mellom Kirke og Stat. Hvordan skal kirkeordningen være etter 2013? Det blir viktig og spennende å arbeide med dette, og Einar tenker at denne saken bør interessere og engasjere mange mennesker i bygda, også utover de som akkurat nå er mest aktive i kirke- og menighetsliv.

For egen regning vil vi legge til at vi kjenner Einar som en bunnsolid, ærlig og arbeidsom kar som vil det beste for alle.

Vi ønsker ham styrke, kraft, klokskap og mot i arbeidet som menighetens leder. Og det aller viktigste: Guds veiledning og velsignelse.

-red.

Biskop Atle Sommerfeldt:

Himmelen tar jorden i favn

En julebetragtning julen 2012

Mennesket har så lenge vi har eksistert forsøkt å komme i kontakt med den makten som gjør at vi finnes. I kamp med naturens makt og ondskap, har menneskene gjennom ritualer i musikk, dans og malerier uttrykt sin lengsel etter opplevelser av det som er annerledes enn hverdagen, og som gir livet mening og beskytter mot alt det onde i tilværelsen. Denne drivkraften for å komme nærmere vår tilværelses urgrunn, er å søke etter det hellige. Det hellige som er annerledes enn oss, som gir livene våre mening, og som viser menneskets storhet i forhold til alle andre skapninger.

Verdens eldste urbefolkning lever i Khalahari ørkenen i Botswana. Sanfolket uttrykte sin lengsel etter kontakt med det hellige i dans og hulemalerier. Noen hevder å ha sett spor etter disse ritualene, som er 70.000 år gamle. I Botswanas høyeste fjell, Tsodilo Hills, finnes mer enn 4000 hulemalerier, som i alle fall er 25.000 år gamle, og som uttrykker denne tilbedelsen av det hellige.

De aller fleste kirkene har kirkegård med spir som uttrykker den samme lengselen etter det hellige. Spirene peker mot himmelen og uttrykker den samme, urmenneskelige streben etter kontakt med det hellige som Sanfolket uttrykte for 25.000 år siden.

I Betlehem for 2000 år siden begynner en ny historie. Himmelen tok jorden i favn. Det hellige kommer til oss som et menneske, født av en ung kvinne i en bestemt by i et kjent land. Og byen ligger der fortsatt som et synlig uttrykk for at det hellige slo seg ned blant menneskene. Det hellige ble den hellige.

Det er julens ufattelige mysterium at den hellige, tilværelsens opphav og dypeste mening, kom til oss og delte våre liv. Vi slipper å streve og strebe mot himmelen. Himmelen kom til oss.

Den hellige kommer til oss med ordene om kjærlighetens tilstedeværelse og kraft. Derfor får Maria og gjeterne høre de ordene som gir dem livsmot og livskraft: vær ikke redde! Den hellige er kjærlighet som overvinner ondskap og død, og som favner oss alle i et himmelsk favntak.

Det er all grunn til å feire Jesu fødsel. Det er å feire at Gud, Den hellige tar oss i sin favn. Noen større grunn til å feire, finnes ikke.

Ordføreren har ordet:

Du må ikke sove

Du må ikke sove, skriver Arnulf Øverland i et dikt. «Du skal ikke så inderlig vel tåle den urett som ikke blir begått mot deg selv.» Øverland peker på krigens dager, men diktet er like aktuelt i dag.

I den siste tv aksjonen var målet nettopp å bekjempe urett, vold, og tortur mot forsvarsløse og uskyldige mennesker. Vi sov ikke, den norske befolkningen ga så det monnet. Det gjorde vi også her i Hvaler. Vi skal være stolte av at vi ikke aksepterer urett mot andre mennesker.

I tidligere tider var det ikke like lett å forstå hvilken urett som ble begått mot andre, fordi dette ble ikke dekket på samme måte som dagens digitale informasjonsteknikk. I dag får vi informasjon rett inn i våre stuer om grusomheter som vi i vår villeste fantasi ikke kan forestille oss noen kan gjøre mot sine medmennesker. Mennesker blir fengslet uten at deres sak er blitt prøvet i en rettsal, andre blir torturert på de mest utspekulerte måter. Voksne og barn blir misbrukt seksuelt. Det gjør noe med oss når vi ser slike lidelser. Det vekker avsky, sinne, sorg når våre medmennesker utsettes for slike avskyelige handlinger.

Vi sover ikke! Vi tåler ikke den uretten som begås mot andre! Vi skal aldri slutte å bekjempe urett mot forsvarsløse mennesker. Politikere, ansatte, og innbyggere i Hvaler sto frem og viste at de ikke tåler den uretten som begås mot sine medmennesker. Det lokale næringslivet sto frem sammen med oss alle. Vi sov ikke! Vi kommer aldri til å sove når urett begås mot våre medmennesker. Vi skal kjempe for at ufrie mennesker skal bli fri, vi skal kjempe for at mennesker skal ha yringsfrihet. Jeg tror det er viktig at vi samtidig setter pris på at vi lever i et land der yringsfrihet, demokratiske prinsipper og rettsikkerhet går hånd i hånd.

Det er ingen selvfølge at vi har det så godt som vi har det i verdens beste land. Vi må ikke sove! Vi må kjempe for det slik våre forfedre har gjort. Ønsker dere alle en riktig god jul og et godt nytt år.

Eivind Borge
ordfører

Leder har ordet:

Det er blitt høst på Hvaler. Sommerens gode feriedager på Hvaler eller annet steds, er avløst av kalde, klare netter og dager der fargene spraker mot oss, eller nitrist regnvær der alt er grått. Tiden er inne for å pleie omgang med venner og naboer. Vi kan samles rundt et kjøkkenbord med fårrikål, rundt et festbord med Hvalerhummer eller annen festmat, og vi kan glede oss over varme og fellesskap.

Det går også an å be inn noen på alminnelig kveldsmat. Hverdager er de dagene det er flest av, og samvær med andre mennesker beriker livene for de fleste av oss.

Min mormor var født i enkle kår i 1875. Jeg levde mine vel 4 første leveår tett innpå en bestemor som både da og senere har betydd mye for meg. Bestemor hadde noen leveregler som hun gjentok ofte, og ett av disse var slik: *Du skal gjera da du e mint om.*

Du skal gjøre det du er minnet om. Så enkelt og så vanskelig! Jeg har ofte blitt minnet om noe som jeg kanskje ikke har lyst til, men som jeg vet vil bety mye for andre. Noen ganger har jeg gjort det jeg er minnet om, og med takknemlighet til bestemor har jeg etterpå skjønnt at det jeg gjorde var rett.

Så fint det er å bli minnet om noe! Det kan være en tanke om å ringe noen som jeg ikke har pratet med på en stund, en tanke

om å besøke noen, eller en tanke om å be noen inn på prat, en kopp kaffe eller på et måltid mat. Da jeg ble spurt om jeg var villig til å være med i menighetsrådet, hadde jeg ikke så veldig lyst. En god venn fikk minnet meg om at det kanskje var min tur til å bidra – endelig – etter 24 år på Hvaler. Bestemor sine ord steg frem i minnet. Det var min tur. Jeg sa ja, og det har jeg ikke angret på. Det er godt når andre har bruk for en.

Er du minnet på noe? I dette bladet kan du finne en oversikt over oppgaver i menigheten. Kanskje du blir minnet om noe som du vil bidra med? Det er helt sikkert bruk også for annet enn det som står på listen, og vi tar med takk imot ditt bidrag.

Det går mot advent og jul. Jakob Sande sin kjære julesalme får stå som en påminnelse om hva julen handler om:

*Det lyser i stille grender
av tindrande ljøs i kveld,
og tusende barnehender
mot himmelen ljosa held.*

*Og glade med song dei helsar
sin broder i himmelhall,
som kom og vart heimsens Frelsar
som barn i ein vesal stall.*

*Der låg han med høy til pute
og gret på si ringe seng,
men englane song der ute
på Betlehems aude eng.*

*Der song dei for fyrste gongen
ved natt over Davids by
den evige himmelsongen,
som alltid er ung og ny.*

Menighetsrådet melder:

Våren 2012 bragte oss både gleder og sorger. Vi kunne ta imot en etterlengtet ny boende sogneprest i prestegården i april, og så mistet vi Bjørn Rognlien i mai. Bjørn ledet og deltok i mange oppgaver i menigheten med stort engasjement, og det ble et stort tomrom etter ham også i menighetsarbeidet.

tak i de innspill som kom, og har prioritert noen aktiviteter som vil bli satt i verk etter hvert. Følg med!

2012 har vært et år med økonomi på stram line for menighetsarbeidet. Hvaler kommune bevilger nødvendige midler til å finansiere de lovpålagte tjenestene som

Fra idedugnaden på prestegården.

Sognepresten vår, Grethe Hummel, ser ut til å trives både i rollen som sogneprest og i rollen som Hvalerboer. Det er vi veldig glade for! Samarbeidet mellom henne og Lisa Holm Johansen fungerer også veldig godt. Lisa har i høst fått endret sin stillingstittel fra Barne- og Ungdomsprest til kapellan. Endringen medfører ikke mindre fokus på arbeidet blant barn og unge.

Den 3. mai var det et flott "byggemøte" hjemme i prestegården hos familien Hummel. 20 fremmøtte kom med ønsker og synspunkter på hvordan vi skal bygge en sterk og inkluderende menighet. Vi som var der, ble oppmuntret i det videre arbeid for den gode sak. Menighetsrådet holder

menigheten skal utføre. Bevilgningen for 2012 ble mindre enn det vi fikk for 2011, men takket være dugnadsinnsats, givertjeneste og sykepenger fra NAV har vi så langt klart vi oss innenfor de rammer vi har. Staben har spinket og spart og utsatt innkjøp i det lengste. Vi håper at menighetsarbeidet får bedre økonomiske rammer fra neste år.

Hvaler menighet trenger mange flere faste givere, og ingen sum er for liten. Ta kontakt dersom du ønsker å vite mer om vår givertjeneste.

Vi har likevel måttet gjøre en del store

investeringer i år – men dette hadde vi avsatt penger til. Det er kjøpt inn ny gressklipper, ny arbeidsbil og nyere pent brukt gravemaskin. Da den gamle gressklipperen sviktet i sommer, ble det mange reaksjoner fra besøkende på kirkegårdene over manglende klipping. Dette ble desto tydeligere i takt med rikelig nedbør og mangel på midler til blant annet sommerhjelp!

Menighetens gudstjenesteutvalg har helt siden januar arbeidet med ny gudstjenesteordning for Hvaler sokn. Innstillingen fra utvalget ble presentert på et menighetsmøte etter gudstjenesten i Spjørøy kirke den 16. september. 16 medlemmer deltok, og det kom frem ulike syn på innholdet i gudstjenesten. Ved den endelige behandlingen i menighetsrådet den 9. oktober ble mange av innspillene tatt hensyn til, og menighetsrådet fattet enstemmig vedtak om ny gudstjenesteordning. Her er oversikt over noen av punktene som mange hadde ulike meninger om:

- **Fader Vår** skal synges (eller fremsies) slik vi er vant med, ikke i den nyere form: Vår Far
- **Kunngjøringer** skal være en del av gudstjenesten, enten etter prekenen eller ved avslutning
- **Evangelieprosesjon** skal kunne benyttes, men ikke nødvendigvis hver gang
- **Nattverd** skal fortsatt være en fast del i gudstjenesten. En gang hver annen måned vil det bli gudstjenester uten nattverd

Det skal arbeides videre med de musikalske elementene i gudstjenesteordningen, blant annet fordi det kommer en ny salmebok.

Den 21. mai i år vedtok Det norske Storting at Norge ikke lenger skal ha en statsreligion. Samtidig ble kirkelovene endret, og vi står foran et arbeid for å meisle ut en ny kirkeordning for Norge. Dette arbeidet er påbegynt, og i neste Stortingsperiode vil mange vedtak måtte gjøres på veien mot en kirke der Staten ikke lenger har styringen. Det er mange spørsmål som skal stilles og besvares i forbindelse med ny kirkeordning. Hvem skal ansette proster og biskoper? Hvem skal kirken være for? Er det viktig å ha en "folkekirke" der alle kan kjenne tilhørighet, enten de går ofte eller sjelden til kirken? Dette angår alle medlemmer i kirken, og vi håper på stort engasjement rundt saken i menigheten vår.

De frivillige gjør et stort arbeid i Hvaler menighet. Noen bringer ut menighetsbladet, noen deltar i kirkene under gudstjenesten, noen koker kaffe og baker kaker, noen besøker syke og ensomme – og vi kunne nevnt enda flere oppgaver. I oktober var det fest på Kirkens Hus for de mange som gjør en innsats, og det var et hyggelig arrangement med mange tilstede. Vi utfordrer nå alle som har et hjerte for arbeidet i menigheten om å melde om man har lyst og anledning til å bidra til de mange oppgaver som utføres i menighetsarbeidet. Se mer om dette på side 59 i dette menighetsbladet.

Du finner mer om menigheten på denne siden på internett: www.hvaler.kirken.no

Her finner du blant annet oversikt over kommende gudstjenester. Du er alltid velkommen i kirken!

Einar Morland

Karin minner om

Musikkminner

Jeg kan ikke ha vært mer enn tre år. Jeg lå i min lille barneseng i sovealkoven i annen etasje på Østre Gjerød hvor vi leide en koselig liten leilighet. Fra stua kom det noen ubestemmelige lyder, ikke særlig vakre, men innimellom ble det også fine toner etter hvert som tiden gikk ble det veldig fint å høre på, og jeg begynte å nynne på lydene jeg hørte om kvelden. Da jeg forsto hva som foregikk skjønnte jeg også hvorfor det lød så forskjellig fra gang til gang. Pappa hadde elever som skulle lære å spille fiolin, og alle vet jo noe om hvordan nybegynnere på det instrumentet låter..

selv hadde han fått undervisning av kunstner Sverre Johnsen på "Knatten" i Helleskilen, og der tilbrakte vi mange søndager med fru Alfahild ved pianoet også i mange år etter Johnsens død.

De rare melodiene uten tekst jeg gikk og gnålte på fikk jeg senere vite var "An der schönen Blauen Donau", "Ungarsk rapsodi" osv. Ikke rart tårene triller under nyttårskonsertene fra Wien som er obligatoriske familiestunder hos oss.

Men snart kom det sang fra stua også. Noen av musikkelevne eller deres kjærester/ fruer ville visst også ha

Fredskonsert 1945.

Richard Lunde.

musikkglede, og dermed så sangkoret "Harmoni" dagens lys i 1941. Det er i hvert fall årstallet som sto på de første notene derfra. Til å øve inn enkeltstemmene ble pianoet brukt, men etter hvert ble det mandolinen som ble det faste hjelpemiddelet. Denne hadde pappa fått som femåring, for familien Lunde var nok svært musikkglade. Det kom jo tydelig fram senere da de tre søsknene spleiset på piano først på 1930 tallet. Helt uhørt egentlig for en enkel stenhoggerfamilie. Slike instrumenter hørte til hos de "kondisjonerte" på den tiden. Bedre ble det nok ikke med fiolin i huset. Men det står i protokoller fra f.eks. Hvaler ungdomslag at "Lundes trio spilte", så da ble det vel låt av det.

Koret øvde under krigen først i stua hjemme hos oss. Hvordan det gikk til kan man lure på, for de måtte jo sitte trangt. Vi hadde jo bare seks

spisestuestoler, en divan og noen hjemmelagede taburetter fra kjøkkenet, men det var vel noe med hjerterom og husrom antar jeg.. Leiligheten hadde jo bare stue, kjøkken og to sovealkover... Når man på bildet fra fredskonserten i kirken i 1945 ser størrelsen på koret, forstår man at øvelsene etter hvert ble flyttet til kaffestua på "Menighetshuset", nå "Grendehuset" i Botne.

I tillegg til vanlig korsang, etablerte det seg snart grupper i koret som øvde inn revynummer med brodd mot okkupasjonsmakten Disse øvelsene foregikk mye hjemme hos oss. Jeg husker jeg fikk streng instruks om at jeg aldri måtte synge strofer fra enkelte av disse visene ute. Noen av dem husker jeg ennå. Antagelig nettopp fordi de var forbundet med noe skummelt for en fire- femåring.

Under krigen blomstret nasjonal-

romantikken og repertoaret i koret var nok preget av forbudte sanger det også. Jeg kunne i hvert fall både «Norge mitt Norge» og «Gud signe Noregs land» før jeg begynte på skolen i 1945, så de kom nok inn gjennom soveromsveggen og festet seg øret mitt der.

Da jeg ble 12 år, fikk jeg lov å begynne i koret selv. Det var nok et privilegium, for jeg var for ung, og grunnen kan være at mamma hadde fått tvillinger og derfor måtte slutte og dermed slapp jeg og kusine Marit inn. Det var stort. På femtitallet ble nemlig fraflyttingen fra kommunen et problem

også for koret. Ungdom som skulle ut på skole og jobb, gjorde at det ble mye utskifting. Men det er utrolig hvor mange som har vært med en periode og husker dette som en herlig tid.

Det var nok ikke fritt for at det ble noen forelskelser og faste forhold ut av torsdagskveldenes korøvelser heller. Men tenk på hva det kostet av tid og slit å komme på øvelsene hver torsdag. Det er langt å sykle eller gå fra Urdal, Damyr og Bølingshavn og Skjærhalden til Menighetshuset. Men de kom. I snø og regn hele året. Kl. 20 var de på plass. Noen privilegerte fikk sitte på stykkevis mot Skjærhalden med ”brødbilen” til Kåre Eilertsen i blant, og på lemmen på pappas lastebil var det

Harmoni på biltur 1946.

både sykler og folk en bit av veien, (uten bilbelter, det var lov det, nemlig), men de fleste syklet eller gikk. Og der har ungdommen av i dag mistet noe som vi hadde. På hjemveien var det stopp og småprat i alle kryss der noen skiltes.

Koret eksisterte til 1961 da det ble veldig vanskelig og ustabil med folk, men da grep noen av medlemmene en ny mulighet for musikkliv på Hvaler. Kommunen hadde fått ny lensmann, Arne Nilssen, og han var til deres store glede en uhyre dyktig dirigent. Dermed satte de sine krefter og pengeoverskudd fra koret inn og fikk dannet Hvaler skole og ungdomskorps. Men det er en annen historie...

JØLSTAD

begravelsesbyrå

Benjamin Nordling

Svein Åge Johansen

Hans K. Helgesen

Vakttelefon 69 38 54 40 (24 timer)

Farmannsgate 10

www.jolstad.no
begravelsebyråkjeden Jølstad

Lokaleid begravelsesbyrå

Minner fra barndomstiden

Margit Olsen.

”Åh, jeg lurer på om det er noen som har det så godt som meg,” tenkte jeg flere ganger i min barndom, forteller Margit Olsen. Margit Olsen er i dag 94 år gammel. Hun sitter i sitt koselige og velstelte hus idyllisk plassert på Havna på vei ut mot Spjærkilen. Dette huset var i sin tid et bryggerhus, nå er det gjort om til Margit sitt lune og gjestfrie hjem. Her bor hun med barn, barnebarn og oldebarn som nærmeste naboer.

Margit ble født i Drammen. Hennes svenske far, Axel Eliassen (1876 – 1960) arbeidet som gårdsbestyrer på Austad gård i Drammen. I 1924 da Margit var 6 år, flyttet familien til Grønnet, syd på Spjørøy. Grønnet var morens barndomshjem. De flyttet fra et hus på Austad med strøm og innlagt vann, til Grønnet hvor det var brønn, utedo og parafinlys. Da familien kom til Grønnet, hadde Margit seks eldre

på Grønnet på Spjærøy!

Huset til Margit på Spjær.

søsken og etter hvert kom det fem til etter henne. (Et søsken døde som helt liten).

Faren arbeidet som stenkjører. Han kjørte sten fra stenbruddet til brygga på Sand. Der lå det store båter som all steinen ble lastet om bord i. Hjemme på Grønnet hadde de ku, kalv, høner og av og til gris. De dyrket grønnsaker og poteter. Barna hjalp moren mye. Det

var mye tungt arbeid å hjelpe til med, men det tenkte de aldri på, for arbeidet var jo noe som bare måtte gjøres.

Moren Agnes, var en sentral person i Margits liv. En mor fylt av glede. Hun elsket å synge og lærte barna både salmer og skillingsviser. Hun passet alltid godt på at barna gjorde skolearbeidet skikkelig. Hver kveld ba hun aftenbønn med barna:

Familien Eliassen. Margit til venstre.

”Nu lukker seg mitt øye, o, Fader i det høye. Gud vare på meg tag, og takk for denne dag. Amen”.

Da julen nærmet seg, forberedte de seg til høytiden både på Dypedal skole og hjemme på Grønnet. Barna var glad i å lage julepynt, gjerne sammen med moren mens faren slappet av med pipa etter dagens harde arbeid. Familien hadde en saks som barna måtte dele på når juletrepynten skulle lages. Moren laget hvetemelsblanding for å lime pynten sammen. I adventstiden øvde den sangglade mammaen og barna på julesangene mens de forberedte julen. All julematen skulle lages, kaker skulle

bakes. Barna var med og hjalp til. De fikk sine egne julekakebokser som de gjemte under sengen. Når julen kom, var boksene nesten helt tomme. Faren var en skøyer. Han elsket morens julekaker, spesielt sandkakene. Ingen fikk spise de før jul dersom de var hele. For at faren kunne få spise dem før jul, slo han noen av sandkakene i stykker slik at de ble ”spiselige” som førjulskaker.

En annen førjulsaktivitet for barna på Grønnet, var vedbæring. Faren hadde hogd veden og den måtte bæres fra skogen og inn i skjulet på Grønnet. Denne oppgaven tilhørte Margit og

Søndagstur med eka i 1931.

storebroren. For at vedbæringen skulle gå lettere, fortalte storebroren et eventyr om "Grisen og julen"..... gode minner dukker fram i Margits glade og våkne 94-årige ansikt. Barna på Grønnet gledet seg til jul, de øvde på å gå rundt juletreet. Da lånte de en av morens blomsterpotter, plasserte den på gulvet og gikk rundt den mens de sang.

På julaften ringte kirkeklokkene julen inn kl.17.00. Dersom vinden kom fra nord, sto familien med mor, far og barna på trappa og hørte julen bli ringt inn. Det var en stor opplevelse for liten og stor! Inne ventet julegleder med sang, juletrengang, stek og poteter og surkål til middag. Til dessert var det sylta kirsebær over riskremen. Fløten i riskremen kom fra kua på Grønnet.

Det var besværlig å komme til kirken fra Grønnet på vinterstid. Det kunne

hende at familien gikk til Spjørøy kapell annen juledag. Da kom sokneprest Bastiansen fra Kirkøy. Det var en stor opplevelse å komme til kirken å synge de innøvde julesangene og å høre om Jesusbarnet som ble født.

Margit forteller ivrig videre om de julekveldene da alle søsknene var samlet på julekvelden og det ble trangt om soveplassene. Gleden sitret i kroppen mens hun og to andre søsken lå sammen på den utdratte sofabenken i stuen på julenatten. Lyset i parafinlampen var sloknet, glørne i vedovnen var i ferd med dø ut. Margit lå der i stuen trøtt og glad og kikket ut på den vakre, skyfrie stjernehimmlen.

Mens hun lå der undret seg på om noen i hele verden hadde det så godt som henne....

Under himmelbuen

... så lenge hjertet kan slå..

For ikke så lenge siden gikk jeg ved siden av ei dame som sa at hun var så glad i høsten. Høsten er deilig sa hun. Jeg svarte ikke. I mitt still sinn tenkte jeg ” Hva i all verden er det som kan være deilig med høsten?”

At løvet blåser av trærne? Trærne står avkledd og hutrende tilbake med nakne grå grener som spriker inn i den lave, grå himmelen som ofte regner.

At fjella og havet er like grå som himmelen? At kulingen ofte er nordlig og bitende kald? At du må kle kroppen din inn i lag på lag med klær for ikke å fryse? At det er mørkt om morgenen når du står opp, mørkt når du går hjemmefra til jobb og mørkt når kommer tilbake på ettermiddagen til et halvkaldt hus? At kuldegrader gjør veiene sleipe og upålitelige? At hvis du våger deg utendørs til fots, er du helt alene i verden, ikke et menneske å se, alle forskanser seg hjemme i husborgene sine. Deilig? Ubegripelig for meg. Om høsten setter jeg på autopiloten og kravler meg gjennom rekken av grå, kalde og våte dager så godt jeg kan.

Nei, gi meg sommeren. Sommer med høy, blå himmel, slik at du kan legge hodet bakover, og puste i et stort rom.

Sommer, med solvarme svaberg som er ypperlige å hvile ryggen mot etter en formiddagsøkt med hagearbeid. Sommer, men tid til å ta med en bok ut på svaberget. Sommer, med lange lyse kvelder, sene og lange måltider og bordet fylt opp av familie og venner. Sommer med forventninger om bade-turer med kjølebag med brødsriver og tubeost. Fisketurer på blått hav med solglitter og termos med kaffe. Barfot-gange i duggvått gress eller på varm granitt. Menneskene er brune og blide med lettkledd kropper. Naturen er full av sterke farger, rødt, grønt, blått og gult. Selv myggen er ok bare det er sommer.

Men i år kom det en sommer som var helt annerledes. Sommeren kom aldri i gang, det ble ingen sommer. Jolla kom aldri ut av hagen. Turbåten lå ved kai, ingen løsnet fortøyningene. Ingen kunne komme på besøk til oss, og vi kunne ikke reise. Sommeren ble preget av sykdom, sykehus, smerter, angst og uro.

Åja, vi vet det egentlig så godt. Vi vet ingenting om det som ligger foran oss. Det er ingen selvfølge å få en ny dag, å få være frisk, å få oppleve på nytt alt som vi har gode forventninger til. Det er ingen selvfølge at vi skal få en ny sommer.

Likevel så oppfører vi oss akkurat som om vi kan planlegge oss inn i evigheten. - Bare vent, da skal vi gjøre ditt og så skal vi reise datt og siden skal vi ...

Jeg innser at det ikke lett å la det være, og skal vi få oppleve noe annet en hverdagen, må vi planlegge, ja vel.

Men denne sommeren har lært vår familie en lekse. Lært oss at vi er svært sårbare, og at livet og livsforløpet styrer vi ikke. Lært oss at det overhodet ikke er en selvfølge at sommeren skal komme med et kjent innhold og svare til gamle minner og forventninger. Lært oss at gode venner og familie som viser omsorg på ulikt vis er uendelig viktig.

Lært oss at det er sant som det står skrevet ” som din dag er, skal din styrke være.”

Så denne høsten skal jeg virkelig anstrenge meg for å ta i mot hver dag som en gave, og fylle tiden med mening, tenke positivt og vær tilstede. Jeg sier ikke at jeg skal klare det, men jeg skal virkelig prøve.

Likevel må jeg være ærlig å si at det blir en lettelse når lyset kommer tilbake til vår del av verden, selv om alt lys i adventstiden er en trøst.

God advent og god mørketid.

Vennlig hilsen *mormor*.

Så länge skutan kan gå

Så länge skutan kan gå
så länge hjärtat kan slå
så länge solen den glittrar på böljorna blå
om blott endag eller två
så håll tillgodo ändå
för det finns många som aldrig en ljusglimt kan få!
Och vem har sagt att just du kom till världen
för att få lycka och solsken på färden?
Att under stjärnornas glans
bli purrad uti en skans
att få en kyss eller två i en yrande dans?
Ja, vem har sagt att just du skall ha hörsel och syn,
höra böljornas brus och kunna sjunga!
Och vem har sagt att just du skall ha bästa meny
och som fågeln på vågorna gunga.

Kåre Andersen og Henning Adamsen

- fiskere av leppefisk

En sen septemberdag, sesongens siste, fikk jeg møte Kåre og Henning på brygga i Skjørhalden. Helt siden juni har de vært ute på sjøen nesten hver eneste dag for å fiske leppefisk. Nå er sesongen over, hummerfiske tar til før de kan feriere på varmere breddegrader i desember.

I mange år har lakselus vært et stort problem for oppdrettsnæringen av laks. For å bekjempe dette lille krepsdyret som lever som en parasitt utenpå laksen og sprer seg fra fisk til fisk, har det

vært brukt store mengder kjemikalier – inntil det med stort hell ble satt ut leppefisk der laksen svømte.

Leppefiskene bergnebb, grønngylt og berggylt er kjent som pusserfisk, de renser andre fisk for parasitter og spiser lakselus.

Et artig og spennende fiske, sier Kåre, med mange teiner som vi drar flere ganger om dagen. Det er som å pakke opp minst 20 julegaver hver eneste dag, skyter Henning inn, like spennende hver gang. Vi har mange

Henning Adamsen.

Kåre Andersen.

triks, helt avhengig av strøm, vind, vær og temperatur i vannet, men Kåre får dobbelt så mange fisk.

For 12 år siden flyttet Kåre til Hvaler fra Østsiden i Fredrikstad. Han hadde da vært mange år på sjøen og var kaptein på ferja til Gamlebyen. Han prøvde seg noen år med makrell-, kreps- og hummerfiske. En dag fikk han telefon fra John Harald Haraldsen, gründeren av leppefiske på Hvaler, med forespørsel om å være med.

Jeg visste ingenting om dette fiske, forteller Kåre. Var det leppefisk her? Hvor var den? Det ble mye prøving med et risikofylt fiske ut i det friske havet. Heldigvis fant han både bergnebb, grønnngylt og berggylt og har fortsatt som leppefisker.

Det siste året kom Henning inn som en konkurrent. Jeg ble godt tatt imot, sier han forbløffet, og får høre at Kåre

er veldig fornøyd med innsatsen. Selv betegner han seg som en Hvalergutt med mye saltvann i blodet. Etter mange år i eksil i Oslo, som journalist i Dagsavisen og internettansvarlig for Her og Nå, kom anledningen til å prøve seg som fisker, først i lånt båt, nå i egen båt. Dette aktive fiskerlivet med lite fritid, kun noen hviledager når det er for mye vær, har falt i smakt, så Henning fortsetter neste sesong. Det er så vakkert der ute på sjøen, det er en egen stemning å være der alene, forteller han engasjert og kan vise oss flotte stemningsbilder han selv har tatt.

Hva skjer med leppefisken når den er kommet inn i teinene?

Da ligger fisken i en eneste mølje. Vi sorterer etter minstemål og størstemål. Dem vi vil beholde, går ned i vannfylte rom, resten går tilbake til sjøen. Vi fisker opp ca 5 % av bestanden. Så

fraktes den til kai, gjerne Papperhavna, der den oppbevares i merder. En veterinær undersøker fisken, den skal være helt uten skader og må behandles meget forsiktig. Tankbilen frakter den videre til oppdrettsanlegg for laks og smolt på Vestlandet, Nord-Vestlandet og noen ganger helt til Nord-Norge der den spiser lakselus. Når leppefisken blir matlei, blir den sluppet ut i havet igjen. Hvalers leppefisker er spesielt attraktive for oppdrettsnæringen, fordi de aldri har vært innom anlegg tidligere.

Leppefiske er en voksende næring på Hvaler, men hjemme på Kirkeøya sitter ”gyltenka” Laila hele sommeren og venter på Kåre som ofte drar ut på

Berggylte. Foto: Øystein Paulsen, Havforskningsinstituttet

sjøen midt på natta - med sin matpakke og termos med kaffe – for å dra opp teiner fulle av leppefisk. Det er godt når desember kommer med tid og ro for ferie, og det er lenge til neste sesong.

Lokalkunnskap & Leveransegaranti

PRIVATmegleren Fredrikstad består av et håndplukket meglerteam som har lang erfaring og sterk fokus på lokalkunnskap, profesjonalitet, nøyaktighet og detaljer. Dette kombinert med et unikt verktøy og skreddersøm, gir en optimal salgsprosess for din eiendom.

Vår forpliktelse til deg ligger i vår Leveransegaranti - en detaljert beskrivelse av salgsprosessen som du kan følge til enhver tid. PRIVATmegleren Fredrikstad sørger for at alle detaljer i prosessen gjennomføres i henhold til denne garantien.

PRIVAT meglere
Fredrikstad

I samarbeid med Nordea

Nygaardsgata 42 - Tlf. 97 17 86 20 - www.privatmegleren.no

KRISTUSKRANSEN

Også i dette nummeret av menighetsbladet skal vi se nærmere på en av perlene i Kristuskransen vår. Kristuskransen er som vi har vært inne på tidligere en økumenisk perlekrans til hjelp for bønn og meditasjon. Dens oppgave er å føre deg nærmere Gud, hjelp deg til å finne deg selv og fordype ditt fellesskap med alt og alle.

Kransen er en hjelp til samling. Man holder i en perle og ber den bønnen som hører perlen til, eller mediterer over dens budskap. Korte bønner som gjentas, synker inn i sjelen og blir ett med personligheten vår. Gjør det derfor til en god vane å ha en kort bønn med deg gjennom dagen. Du bør be ofte, ikke fordi Gud glemmer deg, men fordi du glemmer Gud. Du bør be for å kunne se på alt du møter med kjærlighetens blikk.

I dag skal vi nærme oss den brune perlen, og vi skal gjøre det sammen.

Pust ut uroen din.
Pust inn ydmykheten.
Les langsomt videre.

ØRKENPERLEN – rens meg så jeg blir ren, helbred meg så jeg blir hel.

Ørkenperlen tar deg med til Midtøsten. De gamle historiene fra ørkenområdene handler om menneskelivets utfordringer og gleder. Slik våre liv er også i dag. Kain og Abel var brødre. Kain var sint på broren sin, Abel. Rettere sagt; han var rasende. Han var misunnelig og sur. Det var derfor han gikk og stirret i bakken. Da sa Gud til han; Hvorfor er du sint, og hvorfor stirrer du ned for deg? Har du godt i tankene, kan du løfte øynene. Men har du ikke godt i tankene dine, ligger synden fremfor døren din og lurere. Den vil ha makt over deg, men du skal være herre over den.

**Men Kain greide ikke å være herre over den,
han fór løs på broren sin og drepte han.**

David var konge i Israel. Da han en kveld gikk og drev oppe på slottstaket, fikk han øye på en kvinne som badet. Hun var svært vakker. Han fikk vite at hun het Batseba og var gift. Likevel ga han ordre om at hun skulle komme til han. Han lå med henne, og hun ble med barn.

Nå fikk David kalde føtter. Han prøvde å skjule det han hadde gjort. Det endte

med at han plasserte Uria, mannen til Batseba fremst i krigssonen, slik at han ble drept. Så tok David Batseba til kone og fikk en sønn med henne. Da sendte Gud profeten Natan til David. Han fortalte David en historie om en mann som hadde gjort stor urett. David utbryter; ”Den mannen som har gjort dette, skal dø!”.

**Da sier Natan:
”Du er mannen”.**

Istedenfor å beskyldte profeten for majestetsfornærmelse, la David seg helt flat. ”Jeg har syndet mot Herren,” sa han. Da svarte Natan: ”Så har også Herren tatt bort synden din, du skal ikke dø.”

Noe av det store ved å være menneske er at du kan ta ansvar for livet ditt. Du kan trenе på å gjøre det som er rett.

Hva gjør du når du ikke greier det? Da skal ørkenperlen hjelpe deg til å være sann. Be til Gud, eller snakk med noen om det som har hendt. Det kan være vanskelig, men det gjør godt. Skriftemål er å gå til en prest og få hjelp til å sortere ut hva som er din skyld og si dette i en syndsbekjennelse. Når du innrømmer skylden din, så kan Gud få tilgi deg. Han lar deg begynne på nytt.

Slik er din og min ørkenreise. En kamp vi må kjempe mot det vonde og for det som er sant og rett og godt. En kamp for å holde fast på sannheten og nåden og friheten. Det er godt at vi er sammen på denne reisen og kan hjelpe hverandre.

Bønn for denne dagen og uken: Jesus, Guds Sønn, du lys i mitt indre, la ikke mørket få tale til min sjel. Jesus, Guds Sønn, du lys i mitt indre, åpne meg for din kjærlighet og fred.

Stenhoggerjul og bruken av stokketre på begynnelsen av 1900-tallet

Selv om velstanden var liten, opplevde mange stenhoggerfamilier julen som veldig koselig. I kildene legges det vekt på betydningen av rengjøring. Det fremheves hvordan rene matter, duker og rene stivede gardiner skapte høytidsstemning. Det var aldri tid til pynt ellers, så dette sørget for den rette julestemningen. Pyntingen var sparsommelig sammenlignet med i dag. Blomsterpottene ble ofte dekorert med krepp-papir. Kilder fra Østfold forteller ellers at man kunne dekorere bilderammene med kristtorn.

I Østfold har det vært tradisjon med risengrynsgrøt, ribbe og lutefisk til jul. En stenhoggerfamilie hadde som regel ikke råd til annet enn grøt, men enkelte kunne også ha ribbe. Det fortelles at de fikk søtt syltetøy på kvelden. Det smakte godt. Ellers var det vanlig med løkepler. De ble lagret fra høsten og frem til jul. Da ble de veldig gode, og det var stor stas å få løkepler på julaften. Til jul var det også vanlig med rugkake, hvetekake og vørterkake i Østfold. Særlig vørterkake var utbredt tradisjon på Hvaler, også i stenhoggerfamilier. Flere brakte med seg denne tradisjonen fra Sverige.

I trangbodde arbeiderhjem kunne det være en utfordring å få plass til jule-treet. I stenhoggerbrakkene på Sand, Spjærøy, hadde de juletre i en flaske.

Andre steder i landet hang man jule-treet i taket. Ellers var bruken av stokketre utbredt langs kysten hvor tilgangen til trær var begrenset. Spjærøy var nærmest avskoget ved forrige århundreskifte, og flere kilder forteller om bruk av stokketre. Det var en stokk hvor det ble boret hull til kvister, som ble stukket inn. Ofte brukte man enerkvister. Fra et stenhoggerhjem fortelles det at jule-treet ble pyntet med kjeks og epler. De røde eplene ble alltid spart for å brukes på jule-treet. Kjeksene ble pyntet med engler. Etter hvert hang bare bildene igjen etter som kjeksene ble spist. Kilder forteller også om bruk av norske flagg på jule-treet. Etter 1905 ble bruken av norske flagg på jule-treet vanlig. Lenker symboliserer samhold og var et naturlig innslag på jule-treet i et arbeiderhjem.

Selv om flere stenhoggere viste til antireligiøse holdninger, ivaretok mange stenhoggerfamilier de religiøse tradisjonene. På julaften leste man juleevangeliet. Deretter sang de julesanger og gikk rundt jule-treet. Det var sjelden de hadde råd til presanger. En stenhoggerdatter forteller at de kunne få en appelsin hver i julegave. Nils som vokste opp i et stenhoggerhjem på Skjelsbo forteller også at de fikk appelsiner til jul. Men mora delte appelsinene i to, for de fikk ikke en hel

hver. Andre forteller at de kunne få hjemmestrikkede sokker og strømper i julegaver.

2. juledag gikk stenhoggerfamiliene på juletreffest på Folkets Hus. Den ble arrangert av Spjærøy Arbeiderpartis Kvindeforening. Her fikk barna godteposer. Kvinnene i foreningen var opptatt av å arrangere familietilstelningene. I miljøer med mange innflyttere hadde disse arrangementene en viktig sosial funksjon. Selv om juletreffestene var åpne for alle bygdas barn, var de lokale fiskerbøndene fraværende på disse tilstelningene.

På Kystmuseet inviterer vi til et julepyntet stenhoggerhjem i Emilstua. Der gjør familien Wallstrøm seg klar til julefeiring i 1912. Emil er smed, stenhogger og gårdbruker. Han innvandret fra Sverige i 1890, og giftet seg samme år med hvalerjenta Amine. Emil og Amine bor sammen med Amines mor, Ellen Sofie, og deres ni barn. Nå gleder de seg til jul og byr på kaffe og hjemmebakket vørterkake. De åpner dørene og ønsker velkommen inn på julemarkedet lørdag 8. desember.

*Kathrine Lorentzen Sandstrøm,
Kystmuseet Hvaler*

Bilde fra Moss ca. 1910. Selv om denne skredderfamilien er mer velstående enn en alminnelig stenhoggerfamilie, er både innredningskonvensjonene og juletradisjonene de samme. Sammenlignet med i dag pyntet man sparsommelig til jul. På bordet brukte man et bordteppe med en mindre hvit duk over. Blomsterpottene ble dekorert med krepp-papir. Ellers var det juletreet som stod i fokus. Treet har levende lys, papirkurver, kjeks med engler, epler og papirremser. Kilder fra Østfold forteller at man kunne dekorere bilderammene med kristtorn. Foto: Hans P. Lauritzen/ Østfold fylkes billedarkiv.

Julehilsen

fra Øystein

Refleksen satt ganske lenge i: Å svinge til høyre ut av Moss ved E6. Retning sydover mot Fredrikstad og Hvaler. Etter påske skulle jeg til venstre i stedet. Retning nordover mot Ås og UMB – Universitet for Miljø og Biovitenskap. Midt i Follo prosti.

Kirkens Hus og den lille staben der ble byttet ut med en tallrik administrasjon på UMB. Reiseveien ble kortere til ny jobb. Ganske nøyaktig halvvert. Mer miljøvennlig, kan man si, og slike ting tenker man litt mer på i miljøforskningens høyborg i Norge.

Jeg ser med glede tilbake på perioden på Hvaler. 2 ½ år. Smaken og duften av skjærgård og fjord. De særpregede kirkene – Hvaler kirke fra middelalderen, og Spjørøy kirke fra steinhoggertiden. Jeg ser med glede tilbake på samarbeidet med gode medarbeidere. I stab og råd og korpset av frivillige medarbeidere knyttet til gudstjenester og hverdagsvirksomhet,

menighetsblad og formiddagstreff. Jeg tenker på samværene med Rotary i kirkene oppunder jul. Møtene med Sanitetsforeningen og dem som ville høre mer om kvinnene i Bibelen. Jeg tenker på julevandring der Lisa var engelen Gabrielle og jeg var keiser Augustus. Og Ken var spilleengelen.

Når jeg ser tilbake fra stedet jeg er nå – Miljø-universitetet på Ås – går det an å se en linje. Fra den gangen domprost Knut Erling spurte om jeg ville jobbe med prosjektet Skaperverkets dag for menighetene i domprostiet. Da kom jeg på sporet av en spennende del av teologien – nemlig økoteologien. Den handler om å hente frem og ta på alvor det i Bibelen som handler om skaperverket som en sømløs livsvev. Der alt

henger sammen. Der alt er avhengig av alt. Og Guds merke og stempel er å finne i den store universarkitekturen og ned til det minste sandkorn. Eller atomer. Vern om skaperverket ble viktig. Oppgjør med forurensningen og overforbruk. Og grådigheten som ligger bak. Alle som lever på Hvalerøyene opplever både livsvevens ufattelige skjønnhet og store sårbarhet. Dette ble viktige inntrykk å ta med videre til UMB.

Denne høsten har jeg lest en bok av den ”grønne” patriarken, Bartholomeus, overhodet for verdens ortodokse kristne. I 2002 besøkte han Norge for å motta Sofie-prisen for sitt ekte, sterke og innflytelsesrike engasjement for miljøvern. Den samme grønne patriark ble i høst intervjuet i magasinet STREK. Der vektlegger han sammenhengen mellom julehøytid og miljøengasjement. Han spør: Hva betyr det egentlig at Gud lar seg føde som menneske, at han ikler seg skaperverkets elementer, og gjør jordkloden til sitt hjem? Bartholomeus sier: vi må gjenoppdage skaperverket som den kropp Kristus ikledde seg i inkarnasjonen. I bønn og kontemplasjon kan vi få bedre øye på verden slik Gud så den. Da vil vi lettere se verden som

mysterium. At alt er knyttet sammen.

Ved Jesu fødsel viser Gud hvor dyrebar livsveven er. Gud selv helliggjør den ved å bli ett med den. Gud gir den verdi. Denne hendelsen gir avgjørende mening til det Paulus skriver: alt det skapte skal frigjøres fra forgjengeligheten. Ikke bare menneskers sjel, men alt det skapte skal føres tilbake til Gud, til Guds opprinnelige mening. Også jordklodens livsvev skal til himmelen, for å si det litt tabloid.

Dette er min julehilsen til dere på Hvaler. Måtte feiringen av Jesu fødsel i Betlehem også gi oss en utvidet visjon av at han åpner døren til himmelens rike for mer enn bare mennesker. Fugler og dyr, hummer og reker, trær og sandkorn – alt som fikk sin plass i skaperverkets vev – vil universets Gud føre frem til den friheten alt skal ha når Gud gjør alle ting nye. Han skaper ikke bare en ny himmel, men også en ny jord. Slik står det i Den Gamle Boken.

Gledelig jul til alle på Hvaler.

Øystein Spilling

Forhenværende fungerende sogneprest på Hvaler
Universitetsprest UMB og
Prostiprest i Nordre Follo

Foto: Barbro Th. Bjørck

Vi gjengir i dette julenummeret juleevangeliet fra "Bibelen – Bibelselskapets oversettelse 2011."

Denne oversettelsen kom i oktober 2011 og er oppdatert til moderne norsk språkdrakt.

Juleevangeliet

Det skjedde i de dager at det gikk ut befaling fra keiser Augustus om at hele verden skulle innskriveres i manntall. Denne første innskrivningen ble holdt mens Kvirinius var landshøvding i Syria. Og alle dro av sted for å la seg innskrive, hver til sin by. Josef dro da fra byen Nasaret i Galilea opp til Judea, til Davids by Betlehem, siden han var av Davids hus og ætt, for å la seg innskrive sammen med Maria, som var lovet bort til ham, og som ventet barn. Og mens de var der, kom tiden da hun skulle føde, og hun fødte sin sønn, den førstefødte. Hun svøpte ham og la ham i en krybbe, for det var ikke husrom for dem.

Det var noen gjeterere der i nærheten som var ute på marken og holdt nattevakt over flokken sin. Med ett sto en Herrens engel foran dem, og Herrens herlighet lyste om dem. De ble overveldet av redsel. Men engelen sa til dem: «Frykt ikke! Se, jeg forkynner dere en stor glede, en glede for hele folket: I dag er det født dere en frelser i Davids by; han er Messias, Herren. Og dette skal dere ha til tegn: Dere skal finne et barn som er svøpt og ligger i en krybbe.» Med ett var engelen omgitt av en himmelsk hærs-kare, som lovpriste Gud og sang:

«Ære være Gud i det høyeste,
og fred på jorden
blant mennesker Gud har glede i!»

Da englene hadde forlatt dem og vendt tilbake til himmelen, sa gjeterne til hverandre: «La oss gå inn til Betlehem for å se dette som har hendt, og som Herren har kunngjort for oss.» Og de skyndte seg av sted og fant Maria og Josef og det lille barnet som lå i krybben. Da de fikk se ham, fortalte de alt som var blitt sagt dem om dette barnet. Alle som hørte på, undret seg over det gjeterne fortalte. Men Maria tok vare på alt som ble sagt, og grunnet på det i sitt hjerte. Gjeterne dro tilbake. De lovet og priste Gud for alt de hadde hørt og sett; alt var slik som det var sagt dem.

God jul, mor

Dette diktet er skrevet av fyrvokter Petter Olaf Østholm som var født på Spjær, men vokste opp delvis på Torbjørnskjær hvor hans far var fyrvokter. Han jobbet selv på "Skjæret" fra 1919 til 1931, da han flyttet til Svenner fyr. Senere var han fyrvokter på Ildjernsflu fyrskip som var landets eneste i sitt slag. Etter det var han på Steilene fyrlykt, før han gikk av med pensjon og flyttet hjem til Spjær i 1969. Han var født i 1902 og døde i 1974. Diktet skrev han etter at hans mor hadde flyttet til Hvaler Pleiehjem i 1946. Jeg har familiens tillatelse til å gjengi diktet her.

Mor, hører du kirkeklokkene kime?
Det er julen som strømmer inn
Juleklokker kimer mot de lyse timer
da den som lytter hører himmelhærens trinn

Mor, englene ved Betlehem sang julens første kvede
Hyrdene bar videre det under de har møtt
Nå synger hele jordens barneflokk i glede:
"Oss er i dag en evig frelser født"

Mor, husker du julen hjemme?
Da vi strømmet helgeklede til julen inn
Jeg vil aldri glemme fars dype stemme
da han la ned julens budskap i vår sinn

Mor, du tente lys, å, hvor et lys kan skinne
og du laget fest hvor vi lekte og sang
Om jeg blir gammel, vil nok julens minne
stå som det vakreste livet gav engang

Mor, nå sitter du på et hjem for gamle, svake
Jeg går som ofte før en julekveld på vakt
Men vi må aldri klage, et liv er å forsake
Det har du alltid selv jo sagt.

Mor, du tenner julens glede dypt herinne
Da lyder gjennom natten lysets klare sang
Du vet en riktig fest må man i hjertet finne
Først da toner julen mot oss i den rette klang.

Innsendt av *Anne Margrete Eliassen*

Åpning av Sansehave på Dypedalsåsen

Tirsdag 23. oktober var det en gledens dag på Dypedalsåsen: Over 40 personer var møtt frem da Hvaler Rotary Klubb foretok åpning av den sansehave foreningen har anlagt ved institusjonen.

President i Hvaler RK – Una Olaussen – ønsket velkommen og overlot ordet til den som hadde vært klubbens prosjektleder, Svein Erik Olsen, og berømmet ham for hans innsats. Svein kunne fortelle at han hadde fått ideen for to år siden da han var president i klubben og at han hadde tatt kontakt med ordføreren som hadde stilt seg meget positiv. Kommunen hadde bidratt til finansieringen ved å gi kr.400.000 fra kommunens del av eldre-milliarden, og senere hadde virksomhetsleder Lars Larsen bidratt til at Husbanken hadde gitt støtte. Når så også klubbens medlemmer hadde bidratt med mer enn et årsverk i dugnadsarbeide måtte det bli et godt resultat. Arkitekt bak prosjektet er Poul Erik Jelling som også er Rotary-medlem. Haven består av et nettverk av asfalterte stier, beplantninger, et vannspeil og et flott lysthus med utsikt helt til Torbjørnskjær. Det skal etter hvert også komme et hønsehus med tilhørende ”beboere”. Undertegnede har ikke så stor erfaring med sansehaver, men fra eksperthold ble det sagt at dette er en av de fineste i landet.

Deretter tok Una forsamlingen med ut i sansehaven hvor ordfører Eivind Norman Borge foretok selve åpningen ved å avduke den minnesteinen som er satt opp i Sansehaven. Ordføreren berømmet klubben for initiativet og for det arbeide som er nedlagt og uttrykte håpet

President Una Olaussen sammen med ordfører Eivind Normann Borge, gartner Tore Nilsen, arkitekt Poul Erik Jelling og prosjektleder Svein Erik Olsen.

om at anlegget måtte bli meget benyttet.

Etter at avdukningen var foretatt trakk forsamlingen inn i kafeteriaen hvor Una overrakte blomster og takket for innsatsen. Hun berømmet spesielt gartner Tore Nilsen som har vært en meget god støtte under arbeidet. Innkommende guvernør Elsa M. Nysveen i Rotary-distriktet hilste fra guvernør og Rotaryråd og sa at haven minner oss om hva som kan gjøres av små klubber bare man løfter i flokk. Sanitetsforeningen ved Wenche Sture hilste og overrakte en sjekk på kr.10.000 som foreningens bidrag, og stiftelsen Dypedalsåsen ved formann Mogens Christensen overrakte klubben et litografi av Øivind Sand. Åpningen ble avsluttet med kaffe og kaker.

Vårt tips må være at publikum avlegger et besøk i Sansehaven.

Presentasjon av årets konfirmanter!

9. september i Hvaler kirke gikk startskuddet for dette årets konfirmantkull. Ungdommene ble behøvelig presentert for resten av menigheten i løpet av gudstjenesten. I år er det totalt 28 konfirmanter som følger undervisningen som i hovedsak ledes av sogneprest Grethe Hummel og kapellan Lisa Holm Johansen.

I løpet av disse månedene er målet vårt å hjelpe konfirmantene til å få en helhetlig oversikt over kristen tro og kristent liv. Ungdommene vil bli utfordret til en større bevisstgjøring rundt sin egen tro. Og ikke minst få hjelp til å tolke egne livserfaringer i lys av kristen tro og praksis.

Prestene samarbeider nå om det som gjerne kalles ministrant-tjeneste. I praksis innebærer det at konfirmantene deltar aktivt i gudstjenesten sammen

Konfirmantene i prosesjon.

med prest og andre medarbeidere. Når konfirmantene har denne tjenesten så bærer de hvite kapper.

Så gled dere! Det er en feiende flott ungdomsgjeng som vil bidra på ulike måter i det menighetsbyggende arbeidet og det kirkelige fellesskapet i tiden fremover!

Vennskapskontaken Hvaler Zacapa!

Her ser dere noen av de flotte ungdommene som er konfirmanter i år!
For anledningen iført maya-klær. Og det fordi vi hadde besøk av Ann Lill og
Jorunn fra Vennskapskontaken Hvaler Zacapa!

Vesterøy søndagsskole

sprell levende!

Om Søndagsskolen vår:

Søndagsskolen vår er en SPRELL LEVENDE søndagsskolen som holder til på Vesterøy bedehus, annenhver søndag fra kl. 1100. Søndagsskolen er for alle fra 4 år og oppover!

Vi synger, leker, hører spennende tekster fra Bibelen, fremmøtekort og klistremerker, får Barnas søndagsblad, hører vitser, har bitetid og sprell!

Adventstiden:

Tiden frem mot jul er en fin tid for store og små på søndagsskolen. Historien om Jesus som blir født i Betlehem skal

fortelles, hvert år. Vi blir aldri lei! Vi lurur på hvordan englesang høres ut? Klarte de å sove på høy? Så godt at stallen var ledig! Tenk om vi kunne fått sett det lille Jesusbarnet, hadde ikke det vært fint? Luktet det bæs i stallen? Jesusbarnet var nok fint med et sånt ekstra fint lys over seg.

Vi undrer oss og vi lurur på alt! Vi lager bålet til hyrdene, kikker på bilder av engler, finner en dukke og en liten krybbe og av og til dramatiserer vi hele julespillet (og det er jo selvsagt en liten kamp om hvem som skal spille Maria..)

Herren er min hyrde-fest.

Lystenning.

Hver adventstid ender opp med samme glade budskap: Jesus kom til jorden, for oss, for deg og meg. Gud ble menneske denne første julen og han gjorde det slik at vi skulle få komme til Gud! Hvilken kjærlighet kan måles med den? Vi synger høyt av glede: Et barn er født i Betlehem!

Adventsamling.

Små og store går rundt treet.

Romjulen:

Når alle pakker er pakket opp, flere ribber er spist - kommer romjulen. Og DA samles vi på Vesterøy bedehus for julens flotteste julefest! Rutene dekkes av dugg, kokekaffe på plata, julebrus og julens småkaker på alle fat, utlodning med maaaange gevinster, juletre til taket og mange svette barn!

Årets julefest:

Vesterøy bedehus

Søndag 30. desember kl. 1600.

Ta med egne jule-reste-kaker. Vi sørger for brus og kaffe.

Har du en gevinst blir vi glade for det !

Det blir sang og gang rundt treet,

juletekst, godteposer til barna, utlodning mm.

Alle er hjertelig velkommen!

Vesterøy søndagsskole ønsker alle en herlig juletid!

Øyvind Olsen, Helge Johansen, Guro, Heidi og Eirik Larsen

PS: Bli venn med oss på Facebook: Vesterøy søndagsskole

Kirkeøy Søndagsskole 1952

Bakerste rekke: Bjørn Reffsgaard, Karin Lunde, Bjørg Karlsen, Lillian Johansen, Berit Karlsen, Rolf Olsen, Ove L Barth (leder) Bjørg Holm, Elsa Olsen, Aase Eriksen, Ellen Eriksen, Egil Storrød.
Sittende: Bjørg Eilertsen, Edel Reffsgaard, Fru Rudshagen (leder) med Tori Jacobsen på fanget, Marit Refne, Ragnhild Reff, Turid Holm, Anne Lise Olsen, Eine Wichlund, Mari Otbratt (Leder) med Astrid Reff på fanget, Erik Svanekil, Ove Ludvig Barth, Jan Fredriksen, Yngvar Barth,
Foran: Wenche Jensen, Lise Reffsgaard, Sverre Georg Jensen, Inger Elisabeth Reff, Knut Gerhard Wiklund, Randi Jacobsen, Karen Johanne Svanekil.
I gresset: Knut Fredriksen, Evelyn Fredriksen, Arne Petter Svanekil, Inger Johanne Thorne.

Frivillighetsfest

Torsdag 21. oktober hadde staben i Hvaler menighet invitert til fest for de som jobber frivillig i menigheten. Kirkens hus var pyntet, bordene dekket og over 30 feststemte mennesker ble ønsket velkommen av kirkeverge Ingrid Dean. Etter litt hyggelig prat, ble det servert deilig koldtbord. Etter maten var det kaffe og masse kaker. Kvelden gikk med allsang og konkurranser. Takk fra oss som fikk komme.

rbj

Fra festen.

Info fra kirkevergen

Hvaler kirkegård

Hvaler kirke er den eldste middelalderkirken. Kirken var de første bygninger av stein i Norge og dermed er Hvaler i en særstilling blant steinbygninger.

I middelalderen ble folk begravd både innenfor og utenfor veggene. De som begravnes nærmest korpartiet / alteret, er de rike og viktig personer i lokalmiljøet. Utenfor veggene av kirken blir "resten" av befolkningen begravd.

Det vil si at rundt Hvaler kirke er det mange middelaldergraver som skal få ligge i fred. Den eldste delen av dagens kirkegård – A-feltet – skal også bevares for ettertiden. Feltet, rett foran kirken, er nå båndlagt. Det vil si at det ikke skal graves i dette feltet. Det eneste som kan legges i dette feltet er urne etter gjenlevende ektefelle. Riksantikvaren vil da etter hvert frede dette området. I praksis vil det bety at gravplassene / støttene vil bli stående for all ettertid. Det blir derfor

ikke krevet festeavgift for gravene på A-feltet.

Dette området på kirkegården er ikke kartlagt og vi er interessert i å komme i kontakt med de som har ansvar for graver, er i slekt/familie med avdøde, eller som kan ha informasjon om de eldste gravene.

Det er også av interesse med historier, fortellinger om personer, familier som kan ha opplysninger om dette området. Det er synd hvis historien dør ut uten å bli bevart for fremtiden. Det er mange spesielle gravstøtter som kan være viktig å bevare.

Det er et stort arbeid å få alle graver kartlagt og det vil ta tid. Dette er en begynnelse og alle som har informasjon kan ta kontakt med Kirkekontoret

tlf. 69 37 90 37 eller direkte med Ingrid Dean mobil 412 98 242.

Ingrid Dean

Historiske graver på gravfelt A på Hvaler kirkegård.

Ida Gudim

student på Operahøgskolen
i Oslo

Ida er hjemom familien på Skjærhalden en lørdag i september, og vi slår av en hyggelig og interessant prat i mamma Birgit Gudim Sølunds butikk, Jordbærstua.

- Fortell litt om operahøgskolen!

- Operahøgskolen er landets eneste utdanningsinstitusjon innen opera. Den er en del av Kunsthøgskolen sammen med Teaterhøgskolen, Balletthøgskolen, Kunstakademiet og Kunstfag og Design.

Jeg begynte nå i høst på en treårig opera utdanning, og jeg trives godt i et inspirerende miljø. Dagene på skolen er hektiske og arbeidskrevende. Vi er på skolen fra tidlig om morgenen, fra 8.30

til klokka 18. I hele dette tidsrommet må vi være tilgjengelige. Timeplanen varierer fra uke til uke. Har vi tid til egen disposisjon og til egenøving, er det heldigvis nok av flotte øverom vi kan benytte. Sangermiljøet er et hyggelig, lite og inkluderende miljø. Det er viktig å ha hyggelige og hjelpsomme kolleger både når man øver og opptrer.

- Hvilke fag står på timeplanen?

- Jeg har to sangtimer hver uke hos

Toril Carlsen, kjent operasanger og ansatt på skolen. I tillegg øver jeg mye med egen akkompagnatør. To-tre timer hver dag går med til sang.

De fleste operaer er skrevet på tysk, italiensk eller fransk, og språkundervisning med hovedvekt på fonetikk er et av fagene vi har undervisning i. Det er også et intensivt fysisk program med timer i yoga, dans og tai chi (en opprinnelig kinesisk treningsform: rolige, grasiøse bevegelser utføres for å styrke kroppen og fjerne muskelspenninger). Arbeidsantrekket mitt på skolen er faktisk ofte treningstøy.

Så er det de sceniske fagene. Vi lærer å bevege oss på en scene, på å formidle budskap uten å bruke språk, kun kroppsbevegelser.

Produksjoner og oppsetninger er selvsagt også en viktig del av studiet. Fristene er korte og mye skal øves inn. Scenepøverne begynner en måneds tid før oppsetting.

Undervisningen er lagt opp til at det heller er intensive kurs framfor regelmessig undervisning. Dette er fordi man skal ha mulighet til å gå i dybden på ting. Akkurat nå har vi et fire ukers kurs i ren teaterteknikk. Det er for øvrig det samme åtte ukers introduksjonskurset som studentene på Teaterhøgskolen har i sitt første år, men hos oss er det komprimert til fire uker. Dette er altså ikke en skole hvor man bare utvikler sangferdighetene. Her lærer du å bli scenekunstner også. Valgene man gjør på en scene skal være begrunnet og gjennomarbeidet.

- Hvilke oppsetninger forberedes nå i høst?

- Et utdrag fra «Cosi fan Tutte» av Mozart og hele «Sour Angelica» av Puccini.

Jeg begynte å øve i sommer allerede og ser virkelig fram til dette. «Sour Angelica» framføres i januar på skolen. Oktober neste år vil vi ha en uroppføring av en nyskrevet opera av komponisten Øyvind Mæland, på Den Norske Opera. Man kan finne mer informasjon på Khio.no når det nærmer seg forestilling.

Hva man setter opp kommer an på hvilke stemmefag man har tilgjengelig, og ensemblene går på tvers av klassetrinn. Annethvert år har vi også en fullverdig operaoppsetting på scene 2 på Operaen.

- Hvilken musikkutdannelse kreves for å søke Operahøgskolen?

- Jeg har 4-årig bachelorgrad og deretter 2-årig utøvende mastergrad i sang fra Barrat-Dues Musikk institutt. Det kreves ikke mer enn en fullverdig bachelorgrad i musikk, men nivået for å søke er som regel mye høyere da de fleste har hatt lengre utdannelsestid. Av 49 søkere var vi fem som fikk plass på Operahøgskolen i år, etter tre opptaksrunder.

Jeg har hatt sang som hovedinstrument siden 2. klasse på musikklinja på Greåker videregående. Da byttet jeg fra cello til sang, det føltes mer naturlig for meg. Musikk har hele tiden vært en del av livet mitt. Moren min er sanger og sangpedagog. Jeg har vært med foreldrene mine på konserter, vært

innom korps, orkester, kor og dans. Jeg har alltid hatt mye glede av musikken. Det er allikevel ikke et yrke foreldrene nødvendigvis ønsker å styre sine barn inn i, da det er et snevert og ustabilt marked med ekstremt lang utdannelsestid før man i det heletatt får en brukbar inntekt.

- Får du tid til sangoppdrag i tillegg til studiene?

Ja, jeg er freelancesanger og gjør mye innen musikkens mange genre og stilarter.

- Hva fascinerer deg innen ditt framtidige yrke som operasanger?

- At det er spennende å alltid bli utfordret. Rollene jeg skal opptre i vil stadig være nye og forskjellige. Jeg får lov til å hente ut forskjellige sider av

meg selv og oppleve ting og situasjoner jeg ellers aldri får opplevd. Jeg får lov til å kle meg ut og leve i en fantasi-verden, og jeg får lov til å leke. Man er innom det meste.

Når man jobber med en operaoppsettning, er man en del av et ensemble. Man er nødt til å samarbeide, og det synes jeg er spennende.

Som sanger er du meget privilegert da du får formidle med hele deg, språk, stemme, mimikk, energi, følelser. Alt bidrar til din fremførelse. Kroppen er ditt instrument, og du tøyler den til ytterpunkter. Et utfordrende aspekt ved sang er at du aldri kan legge instrumentet bort. Det er derfor aldri helt skille mellom jobb og privatliv. Dine utfordringer i hverdagen, dvs følelsesliv, litt seine rødvinskvelder, mangel på søvn, stress, sykdom, hvor mye du øver, alt dette og mer til har en direkte effekt på ditt instrument. Man jobber med andre ord med et ekstremt ustabil grunnlag og forventes likevel å prestere på det maksimale, men som nevnt: Jeg har alltid elsket å bli utfordret, det er derfor jeg gjør det jeg gjør!

- Kan du gi gode råd til barn og unge som er glade i å synge og som ønsker å gjøre musikken til levevei etter hvert?

- Det er ikke nok å være glad i å synge. Du må være bevisst på at det er en jobb, og du må være forberedt på at mennesker kritiserer noe av det nærmeste og mest personlige du har, nemlig stemmen. Ønsker du sang som yrkesvei, sørg for å lære deg alt som kreves for å få et godt grunnlag du kan bygge videre på. Du må trene gehøret og øve på å synge foran folk. Det aller

viktigste er å ha en god lærer. En som har tro på deg, som kjenner din stemme og vet hva slags repertoar som vil hjelpe din utvikling. Opera skal man ikke begynne med for tidlig fordi det krever mye av stemme og teknikk. Men det er jo et hav av klassisk musikk som ikke er opera. Utdannelsestiden i dette yrket er som sagt ekstrem lang, og det kreves mye av deg. Men en ting skal sies, det er så absolutt verdt det, i hvert fall for meg, sier en engasjert og glad operaelev, Ida Gudim.

<http://www.gudimcreativity.com>

Lillebrør og Knerten

Opera i en akt på Den Norske Opera og Ballett

I 2008 åpnet konge Harald den nybygde operaen i Bjørvika, et flott byggverk i stein og glass, som virkelig synes i bybildet.

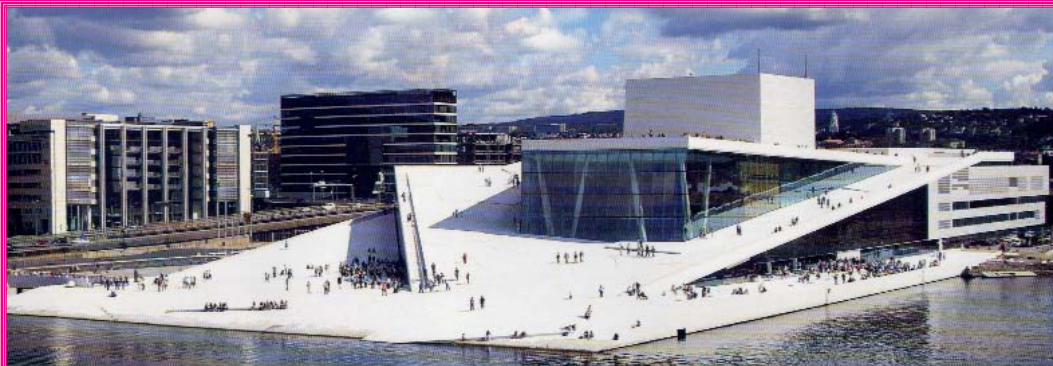

Endelig var en 100 år gammel drøm om et nytt operabygg blitt virkelighet. Operaen markerer kunststartens betydning i nasjonen og i hovedstadens kultur og samfunnsliv, sa stats-

minister Stoltenberg bl.a. i sin tale ved åpningen.

Operaen engasjerer et stort og sammensatt publikum med sine mange ulike oppsetninger og tilbud for barn og voksne, alltid av topp kvalitet.

Like før sommerferien stod Lillebrør og Knerten på programmet, en opera i en akt basert på

Lykke = en Knert
og en Karoline

Anne-Cath Vestlys barnebøker. En vakker junikveld tok en gruppe glade Hvalerbarn med foreldre og leder turen til operaen for å se og høre denne oppsetningen. Spennende, modernistisk musikk stod komposisjonsstudentene for, og framføringene var ved ung, nyutdannede

sangere. Selvfølgelig deltok og operaens egne barnekørmédlemmer! De var skikkelig flinke.

Rett og slett en festlig opplevelse og fin tur.

Ellen

Det spennende med et menighetsblad er at det stadig kan ta nye former etter hvert som (gode?) ideer melder seg. I denne utgaven av bladet introduserer vi **Lesekroken.**

I Lesekroken så omskriver vi de kjente og kjære bibelske fortellingene slik at de passer som høytlesning for barna. Så finn en rolig stund når det nærmer seg julaften. Og ta husets lille pode på fanget, kryp sammen i sofaen og les Juleevangeliet sammen:

Lesekroken.

Gud holder det han lover

Jesus blir født

Luk 2

Den romerske keiseren bestemte engang for lenge siden at alle i Judea skulle reise til byen der pappaen deres var født, slik at de kunne bli telt. Maria var høygravid og reiste til byen Betlehem sammen med mannen sin Josef. Da de kom dit, var det ikke ledig rom noe sted som de kunne få sove i. Til slutt lot heldigvis en snill mann de to få sove i stallen sammen med dyra.

En ku sa møøøøøø, og en sau sa bææææææ. Men så plutselig hørte alle ba-bygråt. Vesle Jesus var født. Maria la han forsiktig ned i en krybbe med høy. Alle dyra samlet seg rundt og ville snuse på den lille babyen.

På marken utenfor byen passet gjeterne på sauene sine. Plutselig lyste himmelen opp over dem, og de kunne se en engel som svedde i luften. "Ikke være redde", sa engelen. "Jeg kommer med store nyheter til dere. Guds Sønn er

blitt født i Betlehem. Han vil bringe fred og glede til hele verden. Dere kan finne ham, sovende, i en krybbe". Snart dukket det mange engler opp på himmelen, og alle sang; "Ære være Gud i det høyeste"!

Gjeterne fant Maria, Josef og vesle Jesus i stallen. De sang sanger til Gud som fylte natten og takket Ham for at Han hadde latt Jesus bli født som verdens frelser.

BØNN:

Jeg folder mine hender små

I takk og bønn til deg.

La alle barn i verden få det like godt som jeg.

Vern alle med din sterke hånd

Mot fattigdom og død.

Og hjelp små barn i alle land så ingen lider nød.

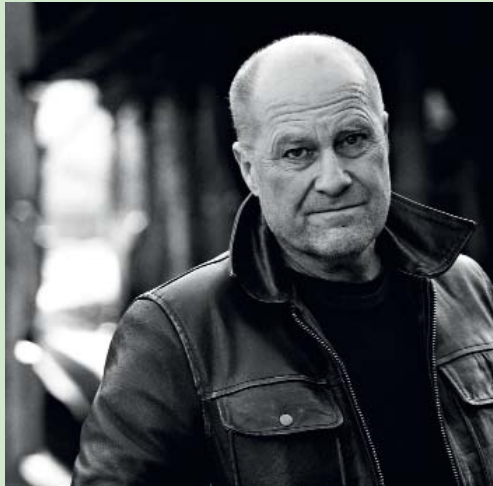
La ingen krig og sult og sott

Få gjøre oss fortred.

La alle leve trygt og godt i frihet og i fred.

Jan Groth i Hvaler kirke

Hold av 7. februar 2013

Da kommer Jan Groth til Hvaler kirke. Jan har en lang artistkarriere bak seg, idet han allerede tidlig på 1960-tallet opptrådte rundt omkring i det sydlige Norge. Deretter var han et år som artist og låtskriver i Frankrike (1967–68), senere, 1969–72 som vokalist, organist og gitarist i **Aunt Mary**.

Jan har også en omfattende solokarriere bak seg. Han er blant annet kjent for sine tolkninger og framføringer av Åge Samuelsens sanger og salmer, og det er det vi får høre 7. februar i Hvaler kirke kl 19.00. Billetter kr 100 kjøpes i døra.

Julemarked på Kystmuseet

Kystmuseet Hvaler og Hvaler Kulturvernforening ønsker velkommen til julemarked lørdag 8. desember kl. 12 – 16.

- Marked med lokale håndverksprodusenter
- Julepyntede stuer og gamle juletradisjoner
- Utstilling: «Jula ombord»
- Pepperkakelandsby
- Tenning av julegran og gang rundt juletreet
- Hvaler Musikkforening spiller
- Konsert med Musehogget Tradjazz
- Aktiviteter for barn
- Salg av mat og drikke

Rødsenga

Nye idylliske eneboliger for salg

Info Thorstein Grøholt
Mob: 982 46 553
thorstein@arcanova.no

112 m² BRA
(105 m² P-rom)

Pris kr 2.445.000
3 sov • 2 bad • 2 stuer*

Nøkkelferdig

150 m² BRA
(142 m² P-rom)

Pris kr 2.745.000
4 sov • 2 bad • 2 stuer*

Nøkkelferdig

Illustrasjon: 150 m² BRA

- Familievennlige eneboliger
- Gode bussforbindelser
- Balansert ventilasjon med varmegjenvinning
- Nøkkelferdig

- Pipe med for peis
- Ca 300 meter gangavstand til en av Hvalers flotteste badestrender
- Ca 21 km fra Fredrikstad sentrum
- Lekeplass

ARCA NOVA

BOLIG AS

www.arcanova.no

*takvindu leveres mot pristillegg i loftsstue

Luciakveld i Hvaler kirke

Den hellige Lucia av Siracusa var en kvinne født på 280-tallet i Siracusa på Sicilia. Hun led martyrdøden rundt år 300. Det er flere

legender rundt historien om hva som skjedde med henne. De forskjellige legendene forteller at Lucia bad til Gud om at moren, som var dødssyk, skulle bli frisk, og da det skjedde brukte hun pengene som hun hadde fått av moren til å gifte seg for, til gaver til byens fattige. Stattholderen på stedet likte kristendommen dårlig, og beordret henne drept da hun fortalte historien om moren til alle som ville høre. Det måtte flere forsøk til før hun tilslutt døde. Hun skal blant annet ha blitt forsøkt å bli brent, men ilden rørte henne ikke.

Hun ble etter sin død oppnevnt til helgen; «Santa Lucia» – eller «Den hellige Lucia av Siracusa», og ble en skytsgengel for byen Siracusa.

Navnet Lucia stammer fra det latinske ordet Lux, som betyr lys (jf. spansk *luz*, italiensk *luce*). St. Lucias martyrdød ble i den katolske kirkens kalender markert på hennes dødsdag 13. desember.

Hor oss blir Luciafeiringen knyttet til Lucia som piken som kommer med lys

i håret for å lyse opp den mørkeste og lengste natten i året. Det finnes mange sagn/fortellinger og mye overtro om dyr som kunne

prate, hvordan maten måtte tilberedes denne dagen o.l..

På konserten i Hvaler kirke 13. desember presenterer vi flotte sanger om Lucia og denne dagen.

Vi ønsker at alle de som holder på med førjulstria skal kunne ta en times hvil denne Luciakvelden for å bli varme og glade i hjertet.

Luciakonserten er torsdag 13. desember i Hvaler kirke kl.19.00

Billetten koster 100 kr og kjøpes i døren (barn under 12 år er gratis). Medvirkende er Maria og Bjørnar Spydevold og Henrik Akselsen på piano.

De som kommer til Hvaler kirke vil få servert noe varmt i koppen, nydelig musikk og spennende fortellinger rundt årets lengste natt.

Luciakvelden passer like godt for små som store.

Østfolds vakre middelalderkirker

Tore E Thorkildsen var i mange år sogneprest i Hvaler.

I høst gir Tore E. Thorkildsen ut en ny bok, denne gang om Østfolds vakre middelalderkirker. 16 kirker fra 1100-1200 tallet, alle bygd i morene- og bruddstein og de fleste hvitkalket, er

bevart i Østfold: Hvaler, Gamle Glemmen, Skjeberg, Ingedal, Berg, Rokke, Idd, Råde, Rygge, Våler, Skiptvet, Rødnes, Trøgstad, Eidsberg, Hobøl og Rakkestad kirke. Det er disse forfatteren lar oss bli bedre kjent med. I tillegg berøres temaene: Kristningen av landet, Olav den Hellige og den nye tid, dåp i middelalderen, lokal kirkehistorie og mye mer.

Boka er rikt illustrert med forfatterens egne fargefotografier. Forord er skrevet av Anne Sophie Hygen, fylkeskonservator i Østfold og

Atle Sommerfeldt, biskop i Borg bispedømme.

«Boka er ment å være et bidrag til å blankpusse den kulturskatt som middelalderkirken og området rundt representerer», skriver forfatteren i bokas innledning.

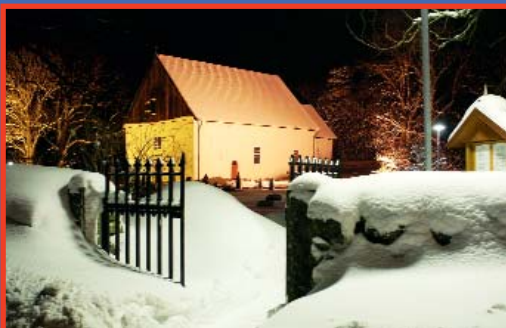
En fin bok og gaveide, innbydende og vakker, for alle historisk interesserte og kirkegjengere.

På Kirkøy har vi også en middelalderkirke, et gudshus som har betydd mye i glede og sorg her på øyene.

Leseren av boka får lyst til å reise og selv oppleve disse vakre kirkene her i fylket vårt.

Hjemmeside: www.helleskiltunet.com
Boka er til salgs hos Kirkøy blomster, Skjærhalden, og hos bokhandlere i Fredrikstad.

Ellen

Asmaløy bedehus foran store utfordringer

FASADE MOT VEST

Forsamlingshuset på Asmaløy sto ferdig i 1901. Noen så behovet for et slikt hus og fikk det bygget og finansiert av øyas befolkning. Gjennom alle disse årene har huset betydd mye for mange. Det velges hvert år et styre som skal forvalte bruken og driften av huset. Gjennom dugnader og pengeinnsamlinger har huset i flere omganger blitt oppgradert for å møte stadig nye behov.

Huset brukes av forskjellige lag og foreninger, blant annet Hvaler hagelag. Det leies også ut til private arrangementer.

Etter at det nå er kommet vann og avløp i området, blir huset i disse dager tilkoblet dette anlegget. Det har kostet ca. 200 000 kr, og sparebøssa er derfor nesten tom. Tilkoblingen medfører også økte årlige driftsutgifter.

Driften av huset finansieres av utleie, gaver og inntektsgivende arrangementer som sommermarked og den tradisjonelle høstbasaren. En liten leilighet i 2. etasje er renovert og gir noe inntekt.

Gjennom tilkobling til VVS åpner det seg muligheter for økt bruk av huset, og derved økte inntekter. Vi står derfor nå foran to utfordringer. Den ene er å oppgradere kjøkkenet i forbindelse med tilkoblingen. Dette er vi i gang med å utføre på dugnad. Den andre er mye større. Det planlegges et tilbygg foran inngangen som vist på tegningen, med garderobe, toaletter og badrom. Det siste primært for leiligheten i 2. etasje.

Dette blir en stor økonomisk utfordring, og vi må derfor henvende oss til husets eiere som er øyas fastboende. Dette vil skje i løpet av vinteren, og både små og store bidrag vil komme godt med. Bidrag i form av dugnadsinnsats vil også være viktig. I tillegg til dette må nok et slikt prosjekt delvis lånefinansieres, men et ansvarlig styre kan ikke ta opp et større lån enn det årlige inntekter kan betjene.

Derfor er vi helt avhengige av din støtte til øyas forsamlingshus. På forhånd takk fra styret!

Gull- konfirmanter 2011

Søndag 14. august i 2011 var 25 av gullkonfirmanterne samlet til gudstjeneste i Hvaler Kirke. Lisa Holm Johansen holdt dagens preken. Deretter var det hyggelig samvær på "Førstereis".

De som var møtte opp var: Hans-Fredrik Jørgensen, Roger Westberg, Svein Olsen, Lars Larsen, Torolf Emanuelsen, Roar Sørensen, Arne Petter Svanekil, Turid

Syversen, Randi Bredesen, Inger W. Hofstad, Kari Furset, Wenche Sørensen, Inger Haugen, Wenche Westgaard, Liv Berg, Berit Hem, Trine H. Johnsen, Lise Bakke, Inger-Elisabeth Norstad, Turid Børresen, Liv Slettevold, Lise Johansen, Tove-Wenche Lie, Vigdis Andersen, Ragnhild Pedersen.

Vi synger julen inn i Hvaler Kirke torsdag 20. desember kl 19.00

Tradisjonen tro arrangerer Anne May S. Olsen julekonsert i Hvaler kirke. Ta deg litt førjulsfri og syng julen inn sammen med Anne May og vennene hennes fra sangen, musikken og litteraturens verden. De du får møte denne kvelden er en god blanding av glade amatører med formidlingsglede og profesjonelle musikere. Du får treffe Håkon Høydal som er kjent for å lese poesi og vakre historier. På fiolin kommer Per Viggo Nilsen, som mange kjenner fra kirkekonsertene og fra Hvaler kulturskole. Pianoet trakteres av Sverre Poppe, som i tillegg til å bidra ved mang en konsert er kjent både som pianolærer og kordirigent.

Helene Wevling og Siri Gjølme Eriksen er sangere som flere kjenner fra lokale arrangementer i Hvaler. Øystein Myksvoll Lande er nok ikke like kjent for sin sang som for å være lærer på Hvaler ungdomsskole, men sammen med Jaume Arisa som til vanlig synger ved operakoret i Østfold, utgjør de våre mannlige sangere. Håpet er å skape en liten lomme for deg sammen med oss i førjulstiden. Så når vi synger kveldens siste allsang "Nu tendes tusen julelys" kan vi gå ut i julenatten og la julestemningen sige inn. Inntektene fra julekonserten går til menighetens arbeid for barn og unge. Inngang kr 100, og billetter selges ved inngangen.

55

Fra kirkelivet

Sjømannsmisjonen

Kirkens hus kl 19.00

14.1, 11.2, 11.3, 8.4

Velkommen!

Vesterøy misjonsforening

har møter annenhver mandag.

For nærmere informasjon om oppstart i januar, kontakt Bjørg Johansen, mobil 91668528

Velkommen!

Søndagsskolen Vesterøy bedehus

kl 11.00. Oppstart 6.1. og fortsetter annenhver søndag. For nærmere informasjon, kontakt Heidi Mong Larsen, mobil 90694669

Velkommen!

Asmaløy misjonsforening

Møte hver siste mandag i måneden kl. 19.00 på Asmaløy bedehus.

Velkommen!

Normisjon, Kirkøy

Kirkens hus kl 18.00

3.1, 7.2, 7.3, 4.4.

Velkommen!

Søndre Kirkøy misjonsforening

Kirkens hus kl 17.00

27.1, 24.2, 24.3, 28.4

Velkommen!

Stoff til neste nr. av menighetsbladet sendes kirkekontoret innen 10. februar 2013.

**Adr. Storveien 12, 1680 Skjærhalden.
epost: post@hvaler.kirken.no**

PRINSEBAKKEN er et boligprospekt beliggende på Skjærhalden på Hvaler. Prosjektet vil bestå av fem bygg i to etasjer og første byggetrinn får 18 praktisk leiligheter på ett plan.

Endelig!

- Leiligheter med gode og rasjonelle løsninger i str. BRA 57,4-86,1 kvm
- Lyst og luftig med store vinduer
- Balkong/terrasse
- Heis i bygget
- Mulighet for innvendig parkeringsplass

Lettstelte leiligheter på Skjærhalden!

TA KONTAKT MED OSS!

Morten R. Johansen
Mob. 907 93 627
morten.johansen@veidekke.no
VEIDEKKE EIENDOM AS
Tuneveien 87, 1713 Grålum
Tlf: 69 97 27 00
www.veidekkebolig.no

Kari-Mette Wernersen
Eiendomsmegler MNEF
kari-mette.w@fossco.no, Mob: 928 14 504
FOSS & CO EIENDOMSMEGLING
Storgata 30, 1607 Fredrikstad, tlf: 69 36 70 30
www.fossco.no

Puttenlegatet

Hvert år siden 1937 har "Puttenlegatet" avsatt midler til utdeling i Hvalersamfunnet. Gjennom menighetsbladet kunngjøres herved legatets utdeling for 2013. Enkelt personer, lag og foreninger kan søke støtte til humanitære- og gode formål.

Skriftlig søknad merkes:

"Puttenlegatet 2013" og sendes Hvaler kommune v/ ordfører, Storveien 32, 1680 Skjærhalden.

Samtidig minner vi også om at hvalerungdom under utdanning kan søke. Søknad om støtte til videre skolegang og studier merkes imidlertid med "Utdanning – 2013" og sendes Hvaler kommune v/ordfører.

Søknadsfrist er 15. januar 2013

Dugnad og takk

Prestegården er igjen blitt et vakkert hus, og vi er mange som gleder oss over de ressursene som Opplysningsvesenets Fond har brukt på prosjektet. I tillegg har Hvalerfolket stilt opp og hjulpet til med mye av det arbeidet som gjensto da Grethe Hummel flyttet inn med sin familie i vår. Vi skrev litt i forrige nummer av Menighetsbladet om innsatsen til dugnadsgjengen, og vi må få takke enda en gang til de mange som har stilt opp. Noen må takkes særskilt: Øyvind Olsen, som har vært bas for å sette i stand garasjen i Prestegården og som alene må ha nedlagt mer enn 40 timer innsats, i tillegg til at han

har fått med seg en trofast arbeidsgjeng der eldstemann, Johan Barthol Holm, er i sitt 85. år. Hurra! Stor takk også til Tormod Dramstad som har latt oss disponere kvistmaskin til storoppriyding i Prestegårdshagen, og stor takk til Lars Egil Lande og brødrene Jakob og Martin Holter, som har stilt opp både med arbeid og materiell. Vi kunne ha nevnt flere ved navn, men vi nøyer oss her med en stor takk til alle som har bidratt, mye eller lite. Det er fint å arbeide sammen for den gode sak!

Menighetsrådet

FARVEL

En verdig gravferd er både heder og farvel. En hyllest til livet - til én du er glad i.

Ulf Jakobsen

Cathrine Jakobsen

Debora Lutnæs

Jarle Olsen

David Grandahl

Bjørnar Pettersen

Fredrikstad
Begravelsesbyrå
 Klemet Johansen Etabl. 1885

DØGNTELEFON: 69 31 30 62

www.fredrikstadbeg.no

Trygghet og verdighet

Oppgaver i Hvaler Menighet som passer for meg

Listen med ditt eller dine bidrag kan leveres til kirkevert på en Gudstjeneste eller til en av de ansatte i menigheten, eller sendes til Hvaler Menighet, Kirkens Hus, Storveien 12, 1680 Skjærhalden

Type oppgave	Ja (sett x)	Kanskje (sett x)
Klokkertjeneste		
Kirkevert		
Frivillig kirketjener		
Givertjeneste. Fast månedlig beløp til menigheten		
Bake kake til f.eks. kirkekaffe		
Koke en kanne kaffe eller te til f.eks. kirkekaffe		
Brodere dåpsserviett (vi behøver 4 til hver av kirkene)		
Være med i forsangergruppen		
Gå med menighetsbladet		
Delta på trosopplæringsprosjekter som blant annet:		
• Lysvåken		
• 4-årshelg		
• Tårnagenter		
• 6-årshelg		
• Karnevalsgudstjeneste		
• Konfirmantarbeid (foreldrebidrag)		
Akkompagnere sang/allsang (piano/gitar/trekkspill/annet)		
Skrive til menighetsbladet		
Pusse kirkesølv /-messing		
Lede eller være med på dugnadsoppgaver		
Kjøkkentjeneste ved Formiddagstreff på Kirkens Hus		
Pynte med blomster i Hvaler kirke/Spjærøy kirke		
Ta ansvar for en kirkekaffe etter Gudstjenesten		
Være turleder for tur etter Gudstjenesten		
Være ministrant (ung medhjelper på Gudstjenesten)		
Være med i forbønnsguppe		
Ut med blomster til eldre jublanter		
Hente og/eller bringe til Gudstjeneste		
Være medhjelper en eller flere ganger i barneklubb med emner som		
• Orientering / friluftsliv		
• Baking med barn		
• Forming		
• Dans, drama		
• Hjelp til i barnekor		

Annet: _____

Navn _____

Adresse _____

E-post _____

Telefon _____ Mobiltelefon _____

Julehilsen fra Lions på Hvaler

Lions Club Hvaler og Lions Club Hvaler/Kirkøy, vil ønske fastboende, ferierende og alle som har støttet oss med vårt humanitære arbeid dette året en Riktig velsignet Jul og ett Godt Nytt År.

Tradisjonen tro får de som er 80 år eller eldre besøk av Lionsmedlemmer for å skifte ut batterier i røykvarsleren og samtidig en hyggelig prat og en liten godbit til kaffekoppen.

Lions julelotteri er allerede i gang med massevis av flotte gevinster !

Hvalerfolket og de tilreisende er fantastiske til å støtte opp om Lions. Samtidig har vi et næringsliv her på Hvaler som støtter opp om våre aktiviteter i stort monn! Dette setter vi utrolig stor pris på.

Hjertelig takk til dere !!

Julefest for de eldre i Hvaler

Lionsklubbene på Hvaler arrangerer julefest for pensjonistene i Hvaler på Dypedalsåsen onsdag 19 desember kl. 17:00.

Det blir servert julemiddag m/ riskrem til dessert! Kaffe blir det også.

Det blir underholdning, allsang og «Reijo's» spiller for oss.

«Julenissen kommer helt sikkert»

Velkommen til en hyggelig førjulskveld

På grunn av maten må vi ha påmelding.

Ring til Helge på telefon nr. 69377383 eller 91314026.

Lions selger juletre og julenek på «Kiwi på Skjærhalden.

Lions selger sekker med strøsingel på bensinstasjonen, Bygger'n og på flere forskjellige salgssteder. Dere kan også ringe Leif Erik på 48040323 så bringer vi singelen hjem.

Presidentene på Lions Club Hvaler og på Lions Club Hvaler/Kirkøy.

LC Hvaler – Øystein Bergersen

LC Hvaler/Kirkøy – Kay Pedersen

Julefesten 2011

Gudstjenesteprogram

ADVENT 2012 og VINTER 2013

Alle gudstjenester i Hvaler begynner kl.11.00 – hvis ikke annet er oppgitt.

Sjekk annonseringen på forhånd.

Søn	2. des	Spjær	Lysvåkengudstjeneste	
Søn	2.des.	Hvaler	Lysmesse kl. 15.30	
Søn	9.des.	Spjær	Dåp	
Søn	16.des	Hvaler	Misjonsgudstjeneste	
Man	24.des.(Julaften)	Dypedalsåsen	kl 12	
		Hvaler	kl 14.30 og 16.00	
		Spjær	kl 14.30 og 16.00	
Tirs	25.des (1. juledag)	Hvaler		
Søn	30.des.	Spjær		
Tirs	1.jan. (1. nyttårsdag)	Domkirken - fellesgudstjeneste		
Søn	6. jan	Hvaler	Familiegudstjeneste	Dåp
Søn	13.jan	Spjær		
Søn	20. jan	Hvaler		
Søn	27.jan	Spjær		Dåp
Søn	3. feb	Hvaler		
Søn	10. feb	Spjær	Fastelaven/karneval	Dåp
Søn	17. feb	Hvaler		Dåp
Søn	24. feb	Spjær		
Søn	3. mars	Hvaler		
Søn	10. mars	Spjær		
Søn	17. mars.	Hvaler	Familiegudstjeneste	Dåp
Søn	24. mars palmesøndag	Spjær		Dåp
Tors	28. mars skjærtorsdag	Spjær		
Fre	29. mars langfredag	Hvaler		
Søn	31. mars påskedag	Hvaler		

Folkemængdens bevægelse

DØPTE

Hvaler kirke

Mathilde Nordtvedt Larsen
Elida Anstem Høstmark
Sverre Nicolai Fjellholt
Kaja Ammundsdatter Sørensen
Maja Christiane Thorvaldsen Huth
Felix Kriik Negaard
Agnes Marie Aanonsen Hansen
Maren Synnøve Tollefsen
Kasper Sæten Lindekleiv
Sophia Josephine Docherty
Leon Dahler-Haraldsen
Lilly Margrethe Sollien Puck
Aella Malove Bluebell Marie
Ingeborg Hjørdis Aulie Sand

Spjærøy kirke

Alfred Lorentzen-Spydevold
Tor Malkin Høidal
Walter Wisløff Samuelsen
Amalie Solvang Andersen
Lina Sjøberg
Jonathan Lundh Hagenes

DØDE

Hvaler kirke

Rolf Solbakke
Per Corneliussen
Rolf-Erling Emanuel Berg
Solveig Høiås Johansen
John Arvid Tisler
Lars Knutsen
Egil Johannessen
Bjørg Ingrid Reinertsen
Jens Andreas Pran
Klara Marie Johansen

Spjærøy kirke

Hans Hartvig Seilø
Paul Henning Thomassen
Reidar Færder
Pia Jorunn Wergeland

VIELSER

Hvaler kirke

Vibeke Sandersen Hoff og Geir Erik Nilssen
Vidar Sonerud og Marianne Kibsgård
Mia Kjeldsen og Tommy Ljosak Hansen
Hanne Berkåk og Marc Grøndahl Reisbige
Annar Iversen og Susanne Pedersen
Erik Halvorsen og Christine Kjølholdt
Maria Moe og Kristian Grude
Eirin Eline Harila og Snorre Langdalen
Anette Walmann og Bård Alsvik
Anette Rud Langvik og Alexander Forsberg
Lorentzen
Carl Christian Aasheim og Cecilie Frølich
Aina Axselsen og Alexander Engeseth
Lone Anstem og Daniel Høstmark
Nils Eilertsen og Esther Vibeke Kjølner

Forbønns handling

Jeanette og Wenche Wergeland

Spjærøy kirke

Martin Kile og Tatiana Martynova

Forbønns handling

Linda Olsen og Bente Ihler

DEN
NORSKE
KIRKE

HVALER MENIGHET

Kirkekontoret

Storveien 12, 1680 Skjærhalden
Telefon: 69 37 90 37 - Faks: 69 37 88 14
e-post: post@hvaler.kirken.no

Menighetsråd/Fellesråd

Leder Einar Morland Gilboveien 13 1680 Skjærhalden
Telefon 69379772 mobil 934 07 085
Menighetsrådets/Fellesrådets adresse: Storveien 12, 1680 Skjærhalden
e-post: post@hvaler.kirken.no

Kirkene

Hvaler kirke: Tlf. 69 37 99 12
Spjærøy kirke: Tlf. 69 37 65 50

Hvaler menighetsblad

Kirkekontoret, Storveien 12, 1680 Skjærhalden
Ansvarlig utgiver: Hvaler menighetsråd
e-post: post@hvaler.kirken.no
Kontonummer 7050.06.20976
Redaksjonskomité:
Ragnar Bjørck, Ellen Bjørnvall Viker, Grethe Hummel, Inger Lise Ottersund.
Trykk: Møklegaards Trykkeri AS, Fredrikstad

Ansatte

Lisa Holm Johansen, kapellan	mobiltlf. 922 97 736, e-post: lijo@hvaler.kirken.no
Terje Moen, kirketjener,	mobiltlf. 954 57 722, e-post: temo@hvaler.kirken.no
Marianne Haugholt, kirketjener 50 %	mobiltlf: 984 70 435 e-post: anneholt@tele2.no
Ken Phillips, kirkemusiker,	mobiltlf. 414 69 147, e- post: keph@hvaler.kirken.no
Grethe Hummel, sogneprest	mobiltlf. 481 83 510 e-post: grhu@hvaler.kirken.no
Ingrid Dean, kirkeverge/daglig leder	mobiltlf. 412 98 242, e- post: inde@hvaler.kirken.no

Glad for Hvaler Menighetsblad?

Mange forteller oss at de er glad for Hvaler menighetsblad. Bladet skrives av frivillige, ingen får betalt. Fotografene som har bidratt med bilder får ikke betalt. Frivillige som kjører rundt og leverer bladet i postkassa får ikke betalt. Likevel koster hvert blad å produsere 36 000 kr fordi vi trykker bladet på et profesjonelt trykkeri som også bruker tid på bladets layout og oppsett.

Derfor er vi helt avhengige av at du som leser av bladet benytter giroene som av og til følger med.

Med din hjelp kan vi fortsette å produsere Hvaler Menighetsblad. Takk for din gave.

Vi ønsker deg en velsignet julehøytid.

- red.

